

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Tulostavoiteasiakirja 2023

SISÄLLYSLUETTELO

Tulostavoiteasiakirja 2023	1
1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	3
1.1 Lisäämme elinvoimaa	3
1.1.1 Työllisyysasteen nostaminen.....	3
1.1.2 PK-yritykset uudistuvat ja kasvavat monipuolistaen elinkeinorakennetta	5
1.1.3 Elinkeinojen vastuullisuuden edistäminen	11
1.1.4 Saavutettavuuden edistäminen	13
1.1.5 Koulutus- ja osaamistaso nousee, ja osaavan työvoiman saatavuus paranee.....	14
1.2 Tavoittelemme hiilineutraaliutta	17
1.2.1 Hiilineutraaliuden edistäminen.....	17
1.2.2 Kiertotalouden ratkaisut.....	21
1.2.3 Edistämme ilmastonmuutokseen sopeutumista.....	23
1.2.4 Luonnon monimuotoisuus ja vesien tila	24
1.2.5 Kestävä kaupunkikehitys	26
1.3 ELY-keskuksen aluekohtainen strateginen tavoite.....	28
2 Toiminnallinen tuloksellisuus.....	29
2.1 Asiakkuudet, digitalisaatio ja yhteiset toimintatavat.....	29
3 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	33
4 Erikoistumis- ja keskitetyt tehtävät	34
5 Voimassaolo ja seuranta.....	34
5.1 Liite.....	35
6 Allekirjoitukset.....	35

12.12.2022

Toiminta-ajatus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset edistävät alueellista kehittämistä hoitamalla valtionhallinnon toimeenpano- ja kehittämistehtäviä alueilla.

Yleistä

ELY-keskuksen tulostavoitteet perustuvat hallitusohjelmaan, AVI-ELY -strategia-asiakirjaan, eri hallinnonalojen strategioihin sekä ottavat huomioon hallituksen aluekehittämispäätöksen ja maakuntaohjelmien linjaukset.

ELY-keskukset hyödyntävät aktiivisesti sekä virastokokonaisuuden eri tehtäväalueiden, että ELY-keskusten keskinäisiä yhteistyömahdollisuuksia tässä tulossopimuksessa määriteltujen tavoitteiden saavuttamiseksi. ELY-keskukset toimivat tiiviissä vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä kumppaniverkoston kanssa edistäessään alueen elinvoimaa, kestävästä kasvusta ja tulevaisuutta sekä hyvinvointia ja sisäistä turvallisuutta.

Pitkän aikavälin strategiset linjaukset

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen pitkän aikavälin strategiset linjaukset (alueelliset strategiset painopisteet) ovat:

- Kehitämme elinkeinoja, toimivaa työmarkkinaa ja kansainvälistymistä
- Haemme ratkaisuja ilmasto-, hiilineutraalisuus- ja luonnonmonimuotoisuustavoitteisiin alueemme vahvuuksia hyödyntäen
- Edistämme saavutettavuutta

Nämä strategiset linjaukset on sulautettu osaksi tätä tulossopimusta. Linjaukset otetaan huomioon alla kaikissa relevanteissa valtakunnallisissa tavoitekohdissa. ELY-keskus ei aseta tulossopimukseen näiden lisäksi erillisiä aluekohtaisia strategisia tavoitteita.

Pitkän aikavälin strategiset linjaukset on määritetty syksyn 2019 aikana laajasti osallistavassa prosessissa. Mukana ovat olleet mm. oma organisaatio, ELY:n sidosryhmät ja maakuntien liitot. Osallistavalla prosessilla sitoutettu omaa organisaatiota ja sidosryhmiä linjauksiin, sekä varmistettu, että valitut linjaukset ovat myös yhteensopivia alueen maakuntaohjelmien kanssa.

ELY-keskus toimii valmius- ja varautumistoimintaa koskevien alueellisten verkostojen aktiivisena jäsenenä. Tiivistämme yhteistyötä Huoltovarmuuskeskuksen sekä alueellisten kumppanien kesken. Tuotamme verkostoihin monialaista tietoa ja osaamista sekä luomme tilannekuvaa omassa organisaatiossamme, alueellamme ja ohjaavien tahojen suuntaan. Varaudumme hoitamaan lakisääteiset tehtävämme kaikissa turvallisuustilanteissa, minkä lisäksi kehitämme yhdessä ohjaavien tahojen kanssa valmiuksiamme vastata valmiuslaissa meille asetettujen erityistehtävien hoitamista poikkeustilanteissa.

ELY-keskus osallistuu aktiivisesti uuden strategiakauden valmisteluun ja erilaisten aluehallinnon rakennevaihtoehtojen määrittelyyn sekä arviointiin. Tuomme ennakoivasti ohjaavien tahojen käyttöön tietoa alueiden tilasta ja aluehallinnon toimintaa koskevista mahdollisuuksista ja kipupisteistä.

1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus on jaettu strategiaan painopisteisiin *Lisäämme elinvoimaa* ja *Tavoittelemme hiilineutraaliutta* AVI-ELY -strategia-asiakirjan mukaisesti ja hallitusohjelmaan perustuen. AVI-ELY -strategian strateginen painopiste *Turvaamme hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta* on sisällytetty poikkileikkaavasti kohtiin *Yleistä* ja *Toiminnallinen tuloksellisuus*. ELY-keskukset osaltaan edistävät valtion aluehallinnon yhteisten strategisten painopisteiden tavoitteiden toteutumista. ELY-keskus toteuttaa ja ottaa huomioon omassa toiminnassaan Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaiset toimenpiteet, jotka koskevat viraston tehtäviä. Tästä toiminnasta ELY-keskus raportoi säännönmukaisesti myöhemmin erikseen annettavan ohjeen mukaisesti. Virasto varmistaa Suomen kestävä kasvun ohjelman (RRF-väline) toimeenpanossaan sisäisen valvonnan, seurannan ja raportoinnin toimivuuden EU:n RRF-asetuksen (2021/241) ja kansallisen RRF-toimeenpanosäädöksen ”Laki Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta” (537/2022) vaatimukset huomioiden.

1.1 Lisäämme elinvoimaa

1.1.1 Työllisyysasteen nostaminen

Tavoite: *Työllisyysaste nostetaan 75 prosenttiin vuoden 2023 loppuun mennessä.*

Työllisyysasteen nostamiseksi TE-toimistoissa ja työllisyyden kuntakokeiluissa panostetaan erityisesti pitkään työttömänä olleiden yleisille työmarkkinoille työllistymiseen ja palveluohjaukseen. Virtaa yli 3 kuukauden työttömyyteen vähennetään palveluohjausta tehostamalla. Uuden työvoimapalvelumallin vakiintumisen myötä yksilöllinen palvelu ja alkuvaiheen tehostettu palvelu vaikuttaa työllisyysasteeseen. Työllisyysastetta nostetaan myös tehostamalla avoimien paikkojen täyttymistä mm. toimialapohjaisella rekrytointipalvelulla TE-toimistossa. Oppisopimuspilottia hankintoihin jatketaan kesään 2023.

Työllisyyden kuntakokeilujen kanssa kehitetään edelleen yhteistyöllä asiakasryhmien palveluita ja asiakasohjausta. Oulun kaupunkiseudun, Raahen seudun ja Jokilaaksojen seudun kuntien työllisyyskokeilujen kanssa toimitaan aktiivisesti mm. palvelujen yhteissuunnittelussa, viestinnässä ja tietovarantojen hyödyntämisessä. Kuntakokeilujen yhteistyöryhmän asettama Työnantaja- ja yritys yhteistyön valmistelutyöryhmä jatkaa vuonna 2023 yhteisten toimintamallien työstämistä. Tavoitteena on joustava työpaikkojen täyttäminen. Varaudutaan työllisyyskokeilujen jatkumiseen v. 2024 loppuun asti henkilöstö- ja toiminnan suunnittelussa.

Uuden työvoimapalvelumallin mukaisesti painotetaan TE-toimistoissa ja työllisyyden kuntakokeiluissa alkuvaiheen kasvokkain tapahtuvaa asiakaspalvelua. Mallin mukaisesti asiakkaita kontaktoidaan tiheemmin kahden viikon välein. Asiakkaita kannustetaan laa- timaan työnhakuprofiileja Työmarkkinatorille. Asiakkaille tarjotaan verkkoneuvonnan opastusta TE-toimiston aulatiloi- ssa ja sähköisesti järjestettävänä Webinaareina.

12.12.2022

Mallin seuranta kehitetään valtakunnallisen seurannan lisäksi alueetasolla hyödyntäen mm. TE-hallinnon tiedolla johtamisen tietokantoja ja alustoja.

Yritysten rekrytointiongelmien kasvu. Kehitetään yritysten ja elinkeinotoimijoiden kanssa sekä hankkeiden kautta yritysten työnantajakuva, rekrytointiosaamista ja työelämän laatua. Alueellinen työelämäverkosto toimii aktiivisesti, yhteistyötahona mm. TYÖ2030 -hanke. Henkilöstö- ja rekrytointialan yritysten kanssa jatketaan yhteistyömallien kehittämistä. Kansainvälisiä rekrytointipalveluja (esim. Uusi valtakunnallinen sote-alan lähtömaakoulutus) ja yritysten kehittämispalveluja hyödynnetään soveltuvin osin yritysten rekrytoinnin tukena. Työlupahakemukset käsitellään ja osapäätökset annetaan valtakunnallisesti ilman alueellisia toimivaltaroja.

Alueen muiden kuntien/alueiden/KELAn kanssa kehitetään työllisyyskoulutuksen toimintamalleja ja tiiviimpää kumppanuutta mm. TE2024 -uudistusta silmällä pitäen. Työllisyyden ekosysteemin kumppanuusmallia kehitetään edelleen ja toimeenpanoa jatketaan Oulun seudulla. Kumppanuuspohjaisesti määritetään yhteisiä työllisyyden edistämisen tavoitteita ja sitoudutaan niihin. Hyvinvointialueen ja työllisyyspalveluiden yhteiskehittämistä toteutetaan päivitetyllä TYP-yhteistyösopimuksella, joka tehdään vuosille 2023–2024. Hyvinvointialueen kanssa kehitetään muutakin TE-palvelujen rajapintayhteistyötä.

Täsmätyökykyisten Kyvyillä ja valmiuksilla töihin -hankkeen koulutukset jatkuvat alkuvuonna 2023. Työkanava Oy:n palvelut otetaan käyttöön työnhakija-asiakastarpeen mukaisesti.

Ukrainalaisille asiakkaille suunnitellaan ja tarjotaan soveltuvia työllisyyspalveluita, erityisesti työnvälityspalveluita ja rekrytapahtumia, sen jälkeen muita palveluita kuten koulutusta. Verkostoyhteistyö korostuu ukrainalaisten palveluissa (mm. Oulun kaupunki).

Palkkatukea keskitetään erityisesti yksityisen sektorin palkkatukiin. Seurataan palkkatukiudistuksen toteutumista ja vaikuttavuutta työllisyyteen. Meneillään olevat työllisyyspoliittiset hankkeet jatkuvat vuonna 2023.

Nuorten start up -pilottia hankintoihin toteutetaan verkostoyhteistyössä.

Äkillisten rakennemuutostoitien ja muutosturvan edellyttämää yhteistyötä kehitetään ylläalueellisesti. Erillisessä muutosturvahankkeessa keskitytään erityisesti lomautettujen asiakkaiden palveluihin. Yli 55-vuotiaiden muutosturvapalveluiden ja muutosturvakoulutuksen toimeenpanemiseksi sovimme ja toimeenpanemme yhteiset asiakasprosessit ELY-keskuksen ja TE-toimiston kesken.

Alueellisen TE-palvelustrategian toimeenpanoa jatketaan ja suunnitelmaa päivitetään tarpeen mukaan.

Työllisyysasteen nostamiseksi panostetaan myös viestintään mm. verkostoinfoilla, Pohjois-Pohjanmaan työllisyysforumilla, Työvoimatietokarttaan liittyvällä ELY-alueiden road show:lla, someviestinnällä ja EOJD:n kautta. TE-live -rekrytointipalvelulla lievennetään osaltaan kohtaanto-ongelmaa.

Aloitamme TE2024 palvelu-uudistukseen liittyvän sisäisen organisoitumisen ja valmistelut lainsäädännön vahvistuttua. Osallistumme TE-hallinnon muutosohjelmaan. Maakunnan liiton TE2024-kehittämishankkeen osalta osallistumme hankkeen toimenpiteisiin ja

työryhmiin. Tuemme erityisesti kuntakokeilujen ulkopuolisten kuntien valmistelutyötä TE-toimiston ja ELY-keskuksen asiantuntemuksella.

Euroopan sosiaalirahaston tuella rahoitetaan hankkeita, joissa huomioidaan ajankohtaiset työllisyshaasteet. Hankkeilla tuetaan entistä voimallisemmin työvoiman kohtaantongelman ratkaisemista. Erityisesti painottuu osaavan työvoiman saatavuus, jota tuetaan suuntaamalla hankkeiden toimenpiteitä erityisesti nuoriin, täsmätyökykyisiin, ulkomaalaistaustaisiin (ml. ukrainalaiset) ja muihin haastavassa työmarkkina-asemassa oleviin henkilöihin. Toimenpiteitä suunnataan myös rekrytointi- ja työnantajaosaamisen kehittämiseen. Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027-ohjelman toimenpiteillä voidaan tukea myös esim. monialaisten ja moniammatillisten palvelujen toimintamallien kehittämistä sekä edistää yritysten ja muiden työnantajien työllistämismahdollisuuksia. JTF-rahoituksen ESR-tyyppiset toimet luovat mahdollisuuksia tukea turvetuotannon vähentämisen takia uusille toimialoille siirtyvien henkilöiden työllisyysmahdollisuuksia.

Mittaritavoitteiden saavuttaminen edellyttää myös työllisyyden kuntakokeilujen panostamista ja onnistumista työttömyyden kestojen lyhentämisessä ja työttömyyden pitkittymisen ehkäisemisessä.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Käynnissä olevien työttömyysjaksojen keskimääräinen kesto, vk (TA)	46	46	46	45
Virta yli 3 kuukauden työttömyyteen, % (TA)	38	36	36	36
Rahoitetuissa hankkeissa keskimäärin syntyvät työpaikat yrityksissä (työpaikkakerroin)	4	4	4	4

TA = tavoite sisältyy valtion talousarvioon

1.1.2 PK-yritykset uudistuvat ja kasvavat monipuolistaen elinkeinorakennetta

Tavoite: Suomen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiomenot ovat 4 % bruttokansantuotteesta vuoteen 2030 mennessä. ELY-keskukset edistävät t&k&i tavoitetta erityisesti tukemalla pk-yritysten uusien tuotteiden, palvelujen ja tuotantomenetelmien kehittämiseen liittyviä hankkeita.

ELY-keskus kohdentaa rahoitusta erityisesti älykkään erikoistumisen strategian mukaisesti maakunnan vahvoille toimialoille ja sellaisille yrityksille, jotka panostavat tuotekehi-

12.12.2022

tykseen, jotta tutkimus-, kehitys- ja innovaatiomenot saadaan nostettua 4 %:in bruttokansantuotteesta. Tavoitteen pääseminen edellyttää TKI-alustojen kehittämistä yhdessä muiden rahoittajien kanssa.

Tavoitteen saavuttamiseksi ELY-keskus panostaa t&k&i -hankkeiden aktivointiin seudullisten yrityspalvelujen ja muiden TeamFinland kumppaneiden kanssa. Asiakkaat poluteetaan käynnissä olevista yleisistä kehityshankkeista yritysکوhtaiseen t&k&i -toimintaan. Aktivoidaan yritysten kehittämishankkeita, jotka kytkeytyvät laajempiin toimintaympäristön yhteiskehittämishankkeisiin (uusi alueellinen TKI-rahoitus ja valtakunnallinen EAKR:n Innovaatio- ja osaamisverkosto).

Tavoitteena on myös, että Suomi on hiilineutraali vuonna 2035. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi EAKR-rahoituksesta kohdistetaan 35 % ilmastonmuutoksen hillintää edistäviin hankkeisiin.

Mittari: *ELY-keskusten toimenpiteet tki- tavoitteen edistämiseksi (rahoituspalvelut, innovaatioympäristöjen ja liiketoimintaekosysteemien edistäminen sekä innovatiivisten julkisten hankintojen hyödyntäminen) (sanallinen)*

Yrityksiä kannustetaan enemmän t&k&i -toimintaan ja rahoituksessa pyritään lisäämään investointihankkeiden rinnalle tuotteiden, palvelujen ja tuotantomenetelmien kehittämishankkeita. Hankkeissa kiinnitetään aiempaa enemmän huomiota syntyvien patenttien ja aineettomien oikeuksien määrään. Yhteistyötä kehitetään käynnissä olevien kehityshankkeiden ja innovaatioympäristöjen suuntaan, jotta asiakkaiden polutus yritysکوhtaiseen t&k&i -toimintaan kasvaa. Rahoitusta kohdennetaan innovaatioeko-systeemien kehittämiseen. Hyödynnetään elinkeinoelämälähtöisen soveltavan tutkimusten rahoitusta yritysten tki-hankkeiden tueksi. Yritykset toimivat ylimateakunta-rajojen ja kansainvälisesti. Generoidaan verkostomaisia yllalueellisia ja kansainvälisiä innovaatio- ja kehityshankkeita. Tässä voidaan hyödyntää valtakunnallisia EAKR-teemoja mm. Innovaatio- ja osaamisverkostot sekä alkavaa JTF rahoitusta. Yksi painopiste rahoituksessa on digitalisuuden hyödyntäminen esim. robotiikan ja tekoälyn avulla mm. valmistavassa teollisuudessa.

On hyvä huomioida, että mikäli rahoitetuissa hankkeissa keskimäärin syntyvät työpaikat yrityksissä (työpaikkakerroin) lasketaan yrityksen kehittämisavustuksen osalta ohjelmakaudella 2021-2027 EU-tason indikaattorista, jonka laskenta-aika on hankkeen viimeinen maksatus, niin indikaattoritavoite tulee olemaan huomattavasti pienempi kuin ohjelmakaudella 2014-2020, jolloin se laskettiin kaksi vuotta hankkeen päättymisen jälkeen.

Tavoite: *Aktivointitoimien avulla yhä useampi yritys kehittää toimintaansa kasvun mahdollistamiseksi*

Yhteistyön lisäämiseksi panostetaan CRM:n käytön lisäämiseen ja liidien hyödyntämiseen. JTF rahoituksen varmistuttua käynnistetään merkittävää aktivointia, infotilaisuuksia ja viestintää yhteistyössä maakunnan liiton ja muiden Pohjois-Suomen ELY-Keskusten kanssa.

Seudullisten yrityspalvelujen kanssa kehitetään edelleen yhteistyötä ja aktivointia tehdään yhteistyössä heidän kanssaan. Team Finland-yhteistyön avulla yritysten aktivointia

12.12.2022

tiivistetään ja selkeytetään alueellisten TF-kumppaneiden roolit. Koronatukia saaneita asiakkaita hyödynnetään TF-asiakashankinnassa. TE-toimiston yrityskäyntejä hyödynnetään yritysten aktivointiin. Yritysten kehittämispalveluja hyödynnetään laajemmin pk-yritysten kasvun ja uudistumisen edistämiseksi. Lisäksi palvelujen avulla polutetaan pk-yrityksiä muihin kasvu- ja uudistumista edistävien palveluiden piiriin. Edistetään omistajanvaihdoksia mm. yritysten kehittämispalveluilla. Yritysten kehittämispalvelujen kysynnän arvioidaan kasvavan 10 % vuonna 2023.

Panostetaan asiantuntijaviestintään sosiaalisen median keinoin ja osallistutaan aktiivisesti innovaatioekosysteemien toimintaan.

Ympäristöalan soveltavan tutkimuksen hankkeisiin osallistuvia yrityksiä aktivoidaan käynnistämään omia tuotteiden, palvelujen ja tuotantomenetelmien kehittämishankkeita.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Kasvu CRM-järjestelmään kirjattujen liidien määrä (kpl)	200	220	240	260

Mittari sisältää myös TE-toimistojen liidit. Vuoden 2024 TE-palvelu-uudistuksen vaikutus mittareihin ei ole arvioitavissa.

Tavoite: *ELY-keskukset sitoutuvat yhteisten Team Finland-tavoitteiden edistämiseen ja kehittävät yhteistyötään TF-verkoston toimijoiden kanssa.*

ELY-keskus koordinoi Team Finland-toimintaa alueellisella tasolla.

Team Finland-verkoston ydintehtävä on Suomessa toimivien yritysten viennin ja erityisesti pk-yritysten kansainvälisen kasvun edistäminen. Verkoston tavoitteena on lisäksi Suomeen suuntautuvien kansainvälisten investointien ja matkailun edistäminen sekä osaamisen vahvistaminen. Palveluita tarjotaan kaikille kansainvälistyville ja laajentaville yrityksille. Pääpaino pienissä ja keskisuurissa kansainvälistyvissä yrityksissä.

TF-verkoston ydintehtävän toteutumisessa tärkeää on varmistaa alueen yrityksille sujuva TF-palvelupolku ja asiakaskokemus. Team Finland toiminnassa huomioidaan syksyllä 2022 päivitettävä TF-strategian toimeenpano. TF-toiminnassa kehitetään edelleen yhteistyötä seudullisten yrityspalvelujen kanssa ja aktivointia tehdään yhteistyössä heidän kanssaan. Team Finland-yhteistyön avulla yritysten aktivointia tiivistetään ja selkeytetään alueellisten TF-kumppaneiden roolit. Aktivointitoimenpiteet yritysten kasvu- ja kansainvälistymishankkeiden edistämiseksi. Tavoitteena on, että yritykset löytävät julkiset kansainvälistymispalvelut ja saavat tietoa kansainvälistymis-, rahoitus-, asiantuntija-, rekry- ja koulutuspalveluista mahdollisimman vaivattomasti ja yhteydenpito yritysten ja palveluntarjoajien kesken on oikea-aikaista. Team Finland-verkosta hyödynnetään myös JTF rahoituksen aktivoinnissa.

12.12.2022

Team Finland-toiminnassa edistetään Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen strategisten linjauksien toteutumista; kehittämällä elinkeinoja, toimivaa työmarkkinaa ja kansainvälistymistä sekä hakemalla ratkaisuja ilmasto-, hiilineutraalisuus- ja luonnon monimuotoisuustavoitteisiin alueen vahvuuksia hyödyntäen sekä edistämällä saavutettavuutta.

Viestinnän tehostaminen TF-palveluita koskien. Toiminnassa sitoudutaan yhteisiin Team Finland-viestinnän ja brändin käytön linjauksiin. TF-toimijoiden välisen yhteistyön lisääminen CRM-järjestelmää hyödyntämällä. Asiakkuustyön pohjana sitoudutaan käyttämään yhteistä CRM-asiakkuudenhallintajärjestelmää. Yritysrajapinnassa työskentelevät käyvät läpi TF-palvelupolkukoulutuksen.

Mittari: *ELY-keskuksen kehittämistoimenpiteet Team Finland-tavoitteiden edistämiseksi (sanallinen)*

ELY-keskus tunnistaa ja sparraa uusia potentiaalisia kansainvälistyviä yrityksiä. Lisäksi ELY-keskus tukee ja sparraa myös jo kansainvälistyneitä pk-yrityksiä yrityskohtaisesti niiden kasvun eri vaiheissa. Kasvun tukena voidaan käyttää esim. yrityksille suunnattuja kehittämis- ja rahoituspalveluita. Team Finland-verkosta hyödynnetään myös JTF-rahoituksen aktivoinnissa; mm. alueen seututoimijoille ja yrityksille suunnattujen infotilaisuuksien sekä muun viestinnän avulla.

Team Finland ydintoimijoiden toiminnan edelleen tiivistäminen; mm. TF-alueitiimin (ELY-keskus, TE-toimisto, BF ja Finnvera) yhteistyön jatkaminen ja syventäminen. TF-alueitiimi tekee jatkuvaa yhteistyötä ja kokoontuu muutaman viikon välein. Alueitiimissä ydintoimijat suunnittelevat ja organisoivat asiakashankintaa ja palveluiden tuottamista hyödyntäen alueen yhteistyökumppaneita. Lisäksi yhteistyötä lisätään Ulkoministeriön kanssa yritysten kansainvälistymistoimien edistämiseksi. Uusi Team Finland yhteydenottokonsepti mahdollistaa myös hankkeiden suoran liidaamisen Ulkoministeriön palveluiden piiriin.

Team Finland-kumppaniorganisaatioiden roolien täsmentäminen alueella, jotta TF-ydintoimijoiden ja yhteistyöorganisaatioiden palvelut toimisivat yhteen asiakaslähtöisemmin. Team Finland –toiminnassa tiivistetään yhteistyötä alueen sidosryhmäorganisaatioiden kanssa ELY-keskuksen johdolla; mm. TF-alueverkoston (mm. ELY, TE-toimisto, BF, Finnvera, alueelliset kehitysyritykset, Kauppakamari, Oulun Yliopisto, OAMK ja Suomen Yrittäjät) jatkuva yhteistyö ja kokoontumiset yhteistyön kehittämiseksi ja lisäämiseksi. Lisäksi TF-palveluiden tunnettavuutta lisätään järjestämällä ELY-keskuksen johdolla infotilaisuuksia alueen yhteistyöorganisaatioille ja yritysneuvojille. Yrityksille suunnatut kasvu- ja kv-yritystapahtumat yhteistyössä sidosryhmäorganisaatioiden kanssa yrityshankkeiden aktivoimiseksi. Kasvu- ja kansainvälistystyviin yritysten palvelupolun jatkuva kehittäminen yhteistyössä sidosryhmäorganisaatioiden kanssa. Team Finland-kumppanit tuovat esiin omissa palveluvalikoimissaan esille esim. ELY-keskuksen, TE-toimiston ja Business Finlandin kv-palvelut. Hyödynnetään entistä suuremmissa määrin TF-toimijoiden kansainvälistä verkostoa yritysten kansainvälistymishankkeissa. Osallistuminen alueella toimiviin yritysten kansainvälistymistä tukeviin hankkeisiin, esim. Think Big kv- ja ExportCo-regional-hankkeet. Lisäksi osallistuminen Oulun Innovaatioallianssin toimintaan.

Team Finland toiminnassa edistetään ELY-keskuksen strategisten tavoitteiden toteutumista mm. yhteistyössä alueen yhteistyöorganisaatioiden kanssa ja välittämällä tietoa eri

12.12.2022

TF-toimijoiden rahoitus- ja muista palveluista alueen yhteistyöorganisaatioille ja yrityksille.

TE-toimistojen kanssa tehtävä yhteistyö osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi. Team Finland-toimijoilla olevan tiedon välittäminen yritysten osaamistarpeista, esim. kansainvälistymiseen liittyen, työvoimakoulutussuunnittelusta vastaaville. Kansainvälisissä rekrytoinneissa yhteistyön lisääminen TF- ja EURES-toimijoiden välillä. ELY-keskuksen tarjoamien rekry- ja koulutuspalveluista tiedottaminen ja suurempi hyödyntäminen yrityshankkeissa.

TF-toimijoille tulevien suorien yhteydenottojen lisäksi kasvu- ja kv-yrityksillä on käytössä Team Finland -yhteydenottopalvelukonsepti, joka toimii ohjauskanavana kaikkiin TF-verkoston palveluihin. Team Finland toimijoiden välistä yhteistoimintaa seurataan myös CRM-järjestelmään merkittyjen liidien määrällä. Liidien määrässä seurataan sekä tehtyjä liidejä että myös organisaatiolta toiselle ohjattujen liidien määrää. CRM:n käyttöä tulee edelleen lisätä TF-verkoston ydintoimijoiden kesken.

Tavoite: *Yritysrahoitusta saavat pk-yritykset kasvavat uudistamalla liiketoimintaansa ja kansainvälistymällä.*

Yrityksiä kannustetaan kasvuun, uudistumiseen ja kansainvälistymiseen sekä vähähiilisyys- ja digitaalisuustavoitteiden edistämiseksi. Kansainvälistymishankkeissa selvitetään asiakastarpeita ja markkinapotentiaalia. Kansainvälistymishankkeissa ja niiden suunnittelussa hyödynnetään TF-toimijoita ja heidän kansainvälistymispalveluitansa. Rahoituksen kohdistaminen tavoitteiden mukaisiin hankkeisiin hyödyntäen laajasti eri yhteistyöverkostoja ja työkaluja. Aktivoidaan rahoitettavaksi hankkeita, joissa edistetään Pk-yritysten kansainvälistymis- sekä liiketoimintaosaamista esimerkiksi Euroopan sosiaalirahaston tuella.

Liikevaihdon mittareiden pienuus verrattuna Etelä- ja Länsi-Suomeen johtuu Pohjois-Suomen hankkeiden investointipainotteisuudesta. Hankkeiden arvioinnissa yrityksen ilmoittamat liikevaihtotavoitteet ja viennin osuus arvioidaan. Mittareissa on merkittävää vaihtelua eri toimialojen välillä. Esim. matkailun majoitushankkeet ovat investointipainotteisia. Majoituksen kautta syntyvän liikevaihdon lisäksi välilliset liikevaihdon vaikutukset ovat merkittäviä.

Mittarin tavoitetaso on arvioitu vastaavaksi kuin ohjelmakaudella 2014–2020. JTF yritysrahoituksen keskiössä on uuden liiketoiminnan luominen ja työllistävyys ja sen käyttö on hyvin etupainotteinen.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Rahoitetuissa hankkeissa syntyvä liikevaihdon kasvu yrityksissä, liikevaihtokerroin (arvio)	8	8	8	9

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Rahoitetuissa hankkeissa syntyvä viennin kasvu yrityksissä, vientikerroin (arvio)	4	4	4	4
Rahoitetuissa pk-yritysten hankkeissa syntyvät patentit ja muut aineettomat oikeudet, kpl (arvio)	200	200	200	200

Tavoite: *Korkeaa arvonlisää tuottavien palveluiden, luovan talouden, kulttuurimatkailun ja kulttuurialan työpaikat lisääntyvät, osuus BKT:sta nousee ja työntekijöiden työskentelyedellytykset paranevat.*

Hankerahoitusta myönnetään yleisesti kulttuuri-, luovan ja matkailualan kehittämiseksi, liikevaihdon ja työpaikkojen lisäämiseksi sekä kansainvälistymisen edistämiseksi. ELY-keskus myöntää rahoitusehtojen mukaisesti rahoitusta luovien alojen ja kulttuurialan yrityksille ja hankkeille.

Eri rahoitusvälineillä (rakennerahastot, CAP-suunnitelma ml. Leader-ryhmät, JTF, kansallinen rahoitus) kautta rahoitetaan esimerkiksi kulttuurin saavutettavuutta, kulttuuritoimintaa ja tapahtumatuotantoa osana elinkeinoja ja niiden yritystoimintaa tukevia ja edistäviä hankkeita. Lisäksi rahoitetaan kulttuuri- ja luovien alojen osaamista ja työllisyyttä tukevia hankkeita sekä hankkeita, joilla aktivoidaan elinkeinoelämän ja luovien alojen yhteisiä liiketoimintamahdollisuuksia. Luovan alan ja kulttuurialan hankkeilla voidaan tukea myös osallisuuden lisäämistä, työelämän laatua ja nuorten syrjäytymisen ehkäisemistä.

ELY-keskus jatkaa yhteistyöverkostopohjaisen Kulttuuri ja luovat alat -teemaryhmän toimintaa ekosysteemin kehittämiseksi ja toimijoiden/yritysten ohjaamiseksi ELY-keskuksen palvelujen piiriin. ELY-keskuksen koordinoimassa alueellisessa työelämän laadun verkostossa huomioidaan työelämän laatu kulttuuri- ja luovien alojen keskeisenä menestystekijänä sekä kulttuuri ja luovat alat työhyvinvointia tuottavana toimialana.

Osallistumme alueellisiin kulttuuriverkostoihin ja tapahtumiin tarpeen mukaan. Keskeisenä lähivuosien verkostona on Oulu2026 Euroopan kulttuuripääkaupunki-kokonaisuus.

Kulttuuri- ja luovan alan tarpeen mukaisia työvoimakoulutuksia toteutetaan. Matkailualan ml. kulttuurimatkailu työvoiman kohtaanto-ongelmaa lievennetään mm. matkailualan moniosaajakoulutuksilla.

Tiedotamme alueemme toimijoita Crema-, CreaDemo- ja DigiDemo -hakumenettelyistä.

Kulttuurimatkailukohteiden kehittäminen huomioidaan maakunnan matkailustrategian toimeenpanossa yhdessä maakunnan liiton ja seudullisten matkailuorganisaatioiden

12.12.2022

kanssa. ELY-keskus on mukana alueen matkailun toimialaryhmässä ja valtakunnallisessa kulttuurimatkailun verkostossa. Osallistutaan kansallisiin ja alueellisiin kulttuurimatkailun yhteistyöverkostoihin, joiden koollekutsujina ovat erityisesti TEM ja Business Finland/Visit Finland.

ELY-keskus edistää matkailun kehittämishankkeita kuntien kaavoituksessa, useissa viireillä olevissa yleis- ja asemakaavahankkeissa (mm. Kuusamo/Ruka, Utajärvi/Rokua ja Hailuoto/Sumpun alue). Oulun seudun MAL-sopimuksen 2020-2031 toteuttamiseksi laaditun Oulun seudun kehityskuvan 2030+ yhtenä kärkitoimenpidekokonaisuutena on matkailun kehittäminen.

Mittari: *Korkeaa arvonlisää tuottavien palveluiden, luovan talouden, kulttuurimatkailun ja kulttuurialan toimintaedellytysten tukemista edistävät toimet (sanallinen).*

Matkailualan koulutuksia käynnistyy keskeisimmillä matkailualueilla ja niiden OPAL-palaute on vähintään 4.0. Teemaan liittyviä hankkeita rahoitetaan muutama vuodessa. Kulttuurimatkailuhankkeita rahoitetaan mahdollisuuksien mukaan.

1.1.3 Elinkeinojen vastuullisuuden edistäminen

Tavoite: *Edistetään erilaisten elinkeinojen vastuullisuutta ja kilpailukykyä, maa-, metsä-, kala- ja puutarhatalouden sekä palvelualojen kehittämishankkeita, matkailuelinkeinon toimintaedellytyksiä, kalastuselinkeinojen toimintaedellytyksiä kasvattaen kalatalouden arvoketjun arvoa sekä uusiutuvien luonnonvarojen kestävä hyödyntämistä. Edistetään vastuullisen ja uudistuvan ruokajärjestelmän kilpailukykyä ja alan yritysten vientiedellytyksiä.*

Pohjois-Pohjanmaan maaseutu menestyy alueidensa vahvuuksiin nojaten, sekä yhteistyössä rohkeasti ja kestävästi uutta kehittäen. Monipuolinen yritystoiminta kasvaa ja kehittyy vahvistaen maaseudun elinvoimaa. Maaseutumme tunnetaan vetovoimaisena yritysten toimintaympäristönä ja onnellisten ihmisten asuinpaikkana. Ratkaisemme ilmastomuutoksen tuomia haasteita vahvalla osaamisella ja yhteistyöllä.

Maatalous kehittyy kannattavasti vahvistamalla sen vahvoja osa-alueita ja lisäämällä monipuolisuutta markkinakysyntään pohjautuen. Lisäämme elintarvikejalostusta ja yrittäjyyttä sekä luomme uusia kumppanuuksia. Edistämme ruokaketjun huoltovarmuutta ja sitä edistäviä seikkoja.

Lisätään uusimman tutkimustiedon ja käytänteiden hyödyntämistä ilmastomuutoksen hillinnässä ja hiilineutraalisuuden saavuttamisessa. Edistetään luonnon monimuotoisuuden säilymistä ja vesiensuojelua maatalousympäristöissä. Maatalouden uudistumista tuetaan kehittämishankkeilla, aloitus- ja investointituella sekä neuvontatoimenpiteillä. Pohjois-Pohjanmaa säilyy kansallisesti erittäin merkittävänä ruoan tuotantoalueena ja Pohjois-Pohjanmaan maa- ja metsätiloilla ja maaseudulla on vahva merkitys alueen elinvoimassa, ilmastomuutoksen hillinnässä ja alueen ekologisen tilan ylläpidossa.

12.12.2022

Elintarvikealalla tavoitteena on lisätä elintarvikejalostusta ja tuottaa kuluttajakysyntää vastaavia tuotteita. Elintarvikkeiden tuotantoketjun toimijat kehittävät uusia kumppanuuksia ja uusia liiketoimintamalleja. Parannetaan alueen ruokaketjun kilpailukykyä tehokkaalla neuvonnalla ja suosimalla lyhyitä toimitusketjuja.

Hyödynnetään tutkimuksen, tuotekehityksen ja uuden teknologian mahdollisuuksia. Elintarvikealan edistämiseksi ja kehittämiseksi huomioidaan mm. laatu, tuoteturvallisuus ja elintarvikkeiden jäljitettävyyden, luomutuotanto ja -tuotteet, lähiruuan käytön edistäminen, elintarvikeviennin lisääminen, jalostusasteen nosto, ruokatrendit ja kouluttautuminen ruokaketjun eri vaiheissa sekä pohjoisuuden, puhtauden ja luonnontuotteiden hyödyntäminen. Tavoitellaan elintarvikeyritysten toimitilojen, laite- ja konekannan kehittymistä ja uudistamista. Tuotantopaikkojen ja tuotteiden valvonnalla varmistetaan elintarvikeketjun laatu- ja turvallisuus, luotettavuutta sekä jäljitettävyyttä.

Luonnonvaratalouden elinkeinotoiminnan kehittämisessä perustana ovat uusien ansaintamahdollisuuksien kehittäminen, uudet innovaatiot sekä tutkimus- ja kehittämistoiminta. Osaamista lisätään ja tuotanto- sekä kaupallistamisprosesseja kehitetään. Luonnonvaroihin ja luontoon liittyvä virkistys- ja harrastustoiminta luo aidon yhteyden maaseudun, kaupungin ja matkailuelinkeinon välille. Toteutetaan ympäristöä ja vesiensuojelua parantavia hankkeita. Edistetään luonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoitoa mm. laiduntamisen avulla. Lisätään luonnontuotteiden (mm. metsämarjat) käyttöä edistämällä alan yrittäjyyttä. Huomioidaan porotalous ja turkistalous osana alueen elinvoimaisuutta. Luonnon monimuotoisuuden ja vesien suojelun tavoitteisiin pohjautuen edistetään ympäristönhoidon maatalousyrittäjyyttä perinteisten elintarvike-, rehu ja non-food tuotantojen rinnalla.

Maaseudun elinvoimaan vaikutetaan kehittämällä maataloutta ja maaseutua kilpailukykyisenä, pito- ja vetovoimaisena yritys-, asuin- ja elinympäristönä. Alueiden vetovoimatekijät houkuttelevat asumaan maaseudulla - yrittäminen sekä työskentely maaseutupaikkakunnilla on houkutteleva vaihtoehto myös nuorille, paluumuuttajille ja etätyöläisille. Innovatiiviset palvelut ja niiden entistä parempi saavutettavuus mahdollistaa hyvän elämän maaseutualueiden asukkaille.

Edistetään uusien yritysten perustamista maaseutualueelle tukemalla yritystoiminnan aloittamiseen liittyviä toimia ja aktivointia bio- ja kiertotaloudessa. Hyödynnetään uusiutuvan energian ja biotalouden tarjoamia mahdollisuuksia alkutuotannossa. Edistetään matkailun vastuullisuutta, lähimatkailun, lähimatkailualueiden ja -reittien kehittämistä sekä matkailuyrittäjien verkottumista. Vahvistetaan lähi-ilmioita, paikallisia ratkaisuja, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä luonnonvarojen kestävä hyödyntämistä.

Aktivoidaan rahoitettavaksi hankkeita, joissa kehitetään maakunnan kärkitoimialoilla luonnonvarojen vastuullista, kestävä ja monipuolista hyödyntämistä. Edistetään jalostusasteen nousua TKI-toimijoiden ja yritysten yhteishankkeilla mukaan lukien osaamisen laajentaminen ja vahvistaminen. Myötävaikutetaan yritysten kilpailukykyyn parantamiseen ja markkina-alueen laajentamiseen myös ulkomaille.

Sinisen biotalouden kansallisen kehittämissuunnitelman mukaisesti edistetään suomalaiseseen vesiosaamiseen perustuvan kansainvälisen liiketoiminnan mahdollisuuksia esim. kalatieteknologian viennin edistäminen ja vesitiedon digitaalinen hyödyntäminen. Edistetään vesiviljelyn toimintaedellytyksiä ympäristölliset seikat huomioiden.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus edistää alueellista huoltovarmuutta erityisesti elinkeinoelämän alueellisen varautumistoiminnan (ELVAR) kautta kolmen pohjoisen maakunnan alueella (Pohjois-Pohjanmaa, Kainuu, Lappi). Toiminnasta on laadittu yhteistyösopimus Huoltovarmuuskeskuksen kanssa.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Elintarvikeketjun turvallisuus ja vastuullisuus (säädösten vaatimukset täyttävien elintarvikeketjun toimijoiden osuus), %	93	93	93	93

1.1.4 Saavutettavuuden edistäminen

Tavoite: Väylänpidon toimenpiteet on kohdistettu asiakastarpeiden ja vaikuttavuuden perusteella. Myös alemman tieverkon kuntoon panostetaan.

Saavutettavuuden edistämisen tulostavoitteen keskeiset toimet ovat seuraavat: kansalaisten ja raskaan liikenteen tyytyväisyyteen maanteiden palvelutason osalta pyritään vaikuttamaan hoidon laadun toteutumisen varmistamiseksi mm. aktiivisella palvelutason määrittelytyöllä, talvihoitotoimintalinjausten jalkauttamisella, tiiviillä kehittämisvuoropuhella hankinta-alueen kanssa sekä uuden muotoisten maanteiden hoitourakoiden (MHU) valmistelun yhteistyöllä.

Perusväylänpidon rahoitusnäkymät ovat alhaisemmat kuin aiemmin ja yleinen kustannusten nousu nostaa myös väylänpidon kustannuksia. Tämän johdosta mm. maanteitä päällystetään aiempaa vähemmän ja erityisesti päätieverkon ulkopuolisella tiestöllä korjausvelka tulee kasvamaan. Rahoitustason heikkenemisen vuoksi myös liikenneturvallisuustoimenpiteiden toteuttamisen mahdollisuudet heikkenevät.

Henkilövahinko-onnettomuuksien määrään pyritään vaikuttamaan aktiivisella poikkihallinnollisella liikenneturvallisuustyöllä ja tienpidon parantamistoimilla. Laskeva trendi onnettomuuksissa on todennäköistä.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien määrä maanteilla (kpl)	134	130	127	124

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Kansalaisten tyytyväisyys maanteiden palvelutason (asteikolla 1–5)	2,8	2,8	2,9	2,9
Raskaan liikenteen tyytyväisyys maanteiden palvelutason (asteikolla 1–5)	2,5	2,5	2,6	2,6

1.1.5 Koulutus- ja osaamistaso nousee, ja osaavan työvoiman saatavuus paranee

Tavoite: *Koulutus- ja osaamistaso nousee, ja osaavan työvoiman saatavuus paranee*

ELY-keskus hankkii ja toteuttaa hankintastrategiansa mukaisesti yritys- ja elinkeinolähtöistä työvoimapolitiittista koulutusta. Koulutuksissa painotetaan lyhytkestoista työelämän tarpeita tukevaa ja kohtaanto-ongelmaa helpottavaa koulutusta. Kilpailutamme puitesopimuksia erityisesti nopeisiin osaamisen kehittämistarpeisiin mm. yhteishankintakoulutuksissa.

Kohdistamme koulutuspalveluita osaaaja- ja työvoimapula-aloille sekä Ukrainan sodan vaikutuksista kärsiville toimialoille. Keskitetään palveluja erityisesti oletetusti parhaiten vaikuttaviin koulutuksiin määrärahojen puitteissa. Käytetään tarpeisiin sopivaa yhteishankintakoulutusta, F.E.C- tai vastaavia malleja, KEKO-koulutusta jne. myös kansainvälisten osaaajien saamiseksi työmarkkinoille. Syvennetään edelleen toimialapohjaisuutta koulutushankinnoissa. Koulutustarjonnassa huomioidaan hoiva-avustajien lisääntynyt tarve ja siihen liittyvä koulutusmarkkinointi. Nuorille suunnataan myös yrittäjyyden palveluita Nuorten start up -kokeilussa.

Koulutusprosesseja kehitetään yhteistyössä TE-toimiston, Oulun kaupunkiseudun, Raahen seudun ja Jokilaaksojen kuntakokeilujen sekä palveluntuottajien kanssa. Ohjauksella pyritään varmistamaan asiakkaiden tietämystä ja hakeutumista valmennus- ja koulutuspalveluihin sekä vähentämään työvoimakoulutusten keskeyttämisiä uuden työvoimapalvelumallin myötä. Alueellisen koulutuksen kattavuutta parannetaan monimuoto- ja verkkokoulutustoteutuksilla mahdollisuuksien mukaan.

Pohjois-Pohjanmaan Jatkuvan oppimisen koordinaatioryhmän laatiman toimenpidesuunnitelman painopisteiden mukaisesti kohtautamme oppilaitosten, kuntien, yrityskehittäjien, korkeakoulujen jne. kanssa alueen elinkeinoelämän työvoimatarpeita ja työnhakijoita. Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä mm. hankintojen yhteensovittamisissa ja ennakoinnissa.

12.12.2022

Pitkään työttömänä olleille ja täsmätyökykyisille suunnataan koulutuspalveluita, valmennuspalveluita ja niiden yhdistelmiä. Palveluiden vaikuttavuutta ja palautteita seurataan järjestelmällisesti. Laadun varmistamiseksi toteutetaan oppilaitoksissa kehittämiskäyntejä.

Uutta työvoimapalvelumallia toteuttavia irtisanottujen yli 55-vuotiaiden muutosturvamallin mukaisia ostopalveluita valmistellaan ja toteutetaan.

Valtionosuusrahoitettavan työvoimakoulutuksen suunnittelu ja toimeenpano tehdään tiiviissä yhteistyöverkostossa koulutuksen järjestäjien kanssa. Työllisyyden kuntakokeilujen osallistumista tehostetaan VOS-työvoimakoulutuksen suunnittelussa. VOS-koulutuksessa painotetaan aiempaa enemmän osatutkintoja kohtaanto-ongelman parantamiseksi.

Jatkuvan oppimisen alueellisen koordinaatioryhmän verkostoyhteistyöllä toteutetaan yhteistä toimenpideohjelmaa. Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen kanssa toimitaan vuorovaikutuksessa. ELY-keskus koordinoi alueellisen ELO-verkoston toimintaa. Verkosto edistää elinikäisen ohjauksen strategian jalkauttamista alueella yhdessä tunnistettujen kehittämiskohteiden kautta. ELY-keskus osallistuu ohjausta kehittävien hankkeiden ja ohjaamojen ohjausryhmiin ja tukee edelleen aikuisten ohjaamotyyppisten matalan kynnyksen palveluiden kehittämistä ja vakiinnuttamista alueella. Valtakunnallisen elinikäisen ohjauksen strategian tavoitteita tuetaan ELY-keskuksen alueellisen ohjauspalvelujen koordinoititehtävässä.

ELY-keskus ja TE-toimisto osallistuvat aktiivisesti osaamisen ekosysteemien kehittämiseen, toimintaan ja hankeaktivointiin. Osaamistarpeisiin reagoidaan myös äkillisissä muutosturvatilanteissa. Toimimme aktiivisesti Pohjois-Pohjanmaan ennakoitiverkostossa tavoitteena alueellisen koulutus- ja osaamistarvearvioinnin kehittäminen.

Opintokokonaisuuksien ja palvelujen tunnettuutta ja markkinointia lisätään myös TF-palveluiden tueksi alueellisille toimijoille. Lisätään suunnitelmallisesti yrityskontakteja ja käyntejä osaavan työvoiman saatavuuden tarpeiden kartoittamiseksi. Työmarkkinatorin käyttönottoa lisätään. Aktivoidaan verkostoja tuottamaan alueellista Työmarkkinatorin sisältöä.

Toteutetaan ukrainalaisten asiakkaiden osaamisen kehittämisen palveluita.

TE2024 palvelu-uudistuksen osalta suunnitellaan ja toimeenpannaan palveluhankintojen toteutusta ja sopimusmenettelyjä yhteistyössä muiden ELY-keskusten kanssa. Tuetaan hankintojen ja hankintaprosessien suunnittelua alueen kuntien kanssa TE2024-uudistuksen valmistelussa.

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 –ohjelman kautta aktivoidaan rahoitettavaksi osaamisen ja koulutuksen laadun kehittämisen ESR-hankkeita, jotka liittyvät mm. osaavan työvoiman saatavuuteen, elinkeinoelämän osaamisen kehittämiseen, jatkuvaan oppimiseen ja ohjaukseen sekä digitaalisuuteen. ESR:n tuella rahoitetaan hankkeita, joilla kehitetään ja uudistetaan osaamista elämän ja työuran eri vaiheissa. Painotuksena on mm. työelämälähtöisen koulutuksen ja yritys yhteistyön kehittäminen sekä etenkin nuorten koulutukseen osallistumisen tukeminen. React-EU-toimenpiteillä edistetään erityisesti digitaalista osaamista ja tuetaan yritysten ja niiden henkilöstön muutuskäyntejä.

12.12.2022

Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) toimenpiteillä tuetaan osaamisen kehittämistä, mm. älykkään erikoistumisen painotusten mukaisesti. Erityisesti vuosina 2023–2024 käynnistetään runsaasi hankkeita JTF-rahoituksella.

Mittari: *Osaamisen kehittämisen edistäminen alueella, jotta koulutus- ja osaajatarjonta vastaavat elinkeinoelämän ja jatkuvan oppimisen tarpeisiin (sanallinen).*

VOS-koulutukseen osallistuu suoritepäätösten mukainen määrä opiskelijoita, noin 700 opv. vuodessa ml. hoiva-avustajakoulutuksen myöhemmin tarkentuva kiintiö. Yrityslähtöisessä koulutuksessa on keskimäärin noin 300–400 opiskelijaa kuukaudessa. Koulutusten vaikuttavuus 3 kk koulutuksen päättymisen jälkeen on hyvä eli vähintään puolet on työssä tai TE-palveluissa. Yritysten rekrytointiongelmat vähenevät (mittarina yritysten rekrytointiongelmat neljännesvuosittain). Nuorten aktiivointiaste paranee verrattuna vuoden 2021 keskiarvoon.

Mittari: *Elinikäisen ohjauksen palveluiden saatavuuden ja laadun seuraaminen ja kehittäminen (sanallinen).*

Ohjaamo-verkoston kattavuus alueella (rahoituslähteestä riippumatta). Arvioidaan ohjaamojen jatkuvuutta ESR-hankerahoituksen jälkeen yhdessä kuntien kanssa. Aikuisten ohjaamotyyppisten palveluiden kattavuus maakunnassa. AVO-psykologipalvelujen saatavuus alueen kaikissa kunnissa.

Tavoite: *Maahanmuutolla ja kotouttamisella edistetään työllisyyttä, osaamista ja talouskasvua.*

Maahanmuuttajien kotoutumisvaiheen palvelut lähtevät ripeästi liikkeelle ja kotoutumisaika käytetään tehokkaasti kielen, osaamisen ja työmarkkinoiden tuntemuksen kehittämiseen. Kotoutumiskoulutusta on tarjolla maakunnassa riittävästi ja erityisesti huolehditaan kuntien vastaanottamien kiintiöpakolaisten nopeaan koulutukseen pääsystä. Kotoutumiskoulutuksen ja sitä täydentävien koulutusten ja valmennusten sisältöä ja hankintamenettelyjä kehitetään jatkuvasti palvelujen laadun ja vaikuttavuuden varmistamiseksi.

Työllistymisvaiheeseen panostetaan erityisesti hyödyntäen käytettävissä olevia valmennus-, koulutuspalveluita sekä työkokeilua ja palkkatukea. Muiden kuin TE-hallinnon kotoutumiskoulutusten osalta yhteistyötä oppilaitosten ja kuntien kanssa tehdään aktiivisesti kattavan palvelun saamiseksi asiakkaille. Pohjois-Pohjanmaalla on kolme kuntakokeilua, joiden kanssa vieraskielisten palveluita suunnitellaan ja kehitetään yhteistyössä.

Ukrainasta saapuneet tilapäistä suojelua saavat tulevat ensi vaiheessa asiakkuuteen TE-toimiston puolelle. Uusi suuri asiakasryhmä lisää palveluiden tarvetta laajasti. Asiakkaat ovat pääosin koulutettuja, keskeisin työllistymisen haaste kielikoulutuksen tarve. ELY-keskus viestii laajalle toimijaverkostolle saatavilla olevista palveluista ja tekee yhteistyötä kouluttajien ja kuntien kanssa palveluiden järjestämiseksi ja yhteensovittamiseksi.

Kumppanuusohjelman mukaista verkostotyötä jatketaan alueella huomioiden toiminnassa erityisesti kunnat sekä vuoden alussa aloittava hyvinvointialue.

12.12.2022

Suomeen opiskelemaan tulleiden ja työperusteisesti muuttaneiden osalta tehdään yhteistyötä kuntien, oppilaitosten ja muiden sidosryhmien kanssa heidän työmarkkinoille saamiseksi ja siellä pitämiseksi. Alueen työnantajien tietämystä kansainvälisestä rekrytoinnista vahvistetaan yhteisillä kokoontumisilla, tiedottamisella sekä esim. kehittämishankkeiden rahoittamisen kautta. Yrityksille viestitään työelämän monimuotoisuusohjelman toimenpiteistä, mm. IMAGO-hankkeen koulutuksista ja yrityksille markkinoidaan aktiivisesti yhteishankintana työpaikkasuomen koulutusta. Uutena valtakunnallisena palveluna käytössä on soite-alan lähtömaakoulutus.

ELY-keskus tukee kansainvälisiin osaajiin liittyvän verkoston kokoamista alueella. Team Finland –toiminto on mukana alueen kansainvälisen rekrytoinnin verkostossa, ja alueen toimijat tuntevat myös Talent Explorer -rahoituksen. Alue osallistuu valtakunnalliseen Talent Boost -kehittämistyöhön ja saatavuusharkinnan lieventämiskokeiluun. Pohjois-Pohjanmaan TE-toimistossa on työlupayksikkö, työntekijöiden oleskelulupahakemuksia käsitellään valtakunnallisissa työjonoissa.

Saatavuusharkinnan lieventämiskokeilu päättyy maaliskuussa 2023.

Mittari: *Panostukset kansainvälisten osaajien maahanmuuton lisäämiseksi ja osaamisen hyödyntämiseksi yritysten kasvussa ja kansainvälistymisessä (sanallinen).*

Oulun seudulla kansainvälisten osaajien alueelle asettautumista ja alueella pysymistä tukeva yhteistyöverkoston toiminta vakiintuu Oulu Talent Hub -hankkeen päättyessä. Alueella toteutuu 5 työpaikkasuomen yhteishankintakoulutusta.

Alueella alkaa uusia maahanmuuton ja kotouttamisen kehittämishankkeita uuden ohjelmakauden myötä.

ELY-keskus ja TE-toimisto ovat yritysten aktiivisia kumppaneita ulkomaiseen työvoimaan liittyen. Alueellista työlupalinjausta päivitetään kaksi kertaa vuodessa.

Panostetaan jo maassa olevien ulkomaisten työnhakijoiden työelämään siirtymisvaiheeseen. Käytettävissä on erityisesti työelämään siirtymistä edistävää koulutusta ja valmennusta.

1.2 Tavoittelemme hiilineutraaliutta

1.2.1 Hiilineutraaliuden edistäminen

Tavoite: *Suomi on hiilineutraali vuonna 2035. Alueellisella ja paikallisella yhteistyöllä tuetaan siirtymistä hiilineutraalisuuteen, materiaalitehokkuuteen ja suljettuihin kiertoihin. Kehitetään joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä. Toimien vaikutuksina päästöt vähenevät.*

Tähdätään toimia Pohjois-Pohjanmaan ilmastotiekarttatyössä tunnistettuihin merkittävimpiin CO₂-päästövähennyspotentiaalisiin (-3300 ktCO₂ 2030-2035 mennessä) sektoreihin;

Maataloudessa (-300 ktCO₂) tuetaan turvemaiden viljelytapojen uudistamiseen/korvaamiseen tärkeitä toimia. Hanketoiminnan avulla edistetään turvemaiden viljelytapojen muuttamista ympäristöystävällisempään suuntaan, aktivoidaan ja koulutetaan viljelijöitä. Edistetään monivuotisten nurmien viljelyä turvemaiden yksivuotisten kasvien sijaan. Lisätään kasvinviljelytilojen ja kotieläintilojen välistä yhteistyötä, jotta turvemaiden tapahtuva tuotanto siirtyisi entistä enemmän nurmentuotantoon. Edistetään maatilojen tilusjärjestelyjä ja vapaaehtoisia tilusvaihtoja, joiden avulla pyritään vähentämään mm. uuden pellon raivausta. Lisätään viljelijöiden tietoisuutta turvepeltojen tuotantointensiteetin muuttamisen vaikutuksista ilmastopäästöihin, vesipinnan nostamisen ja metsittämisen vaikutuksista erityisesti toisarvoisilla ja huonotuottoisilla turvemaiden. Edistetään kosteikkojen rakentamista vesitaloudeltaan huonoilla turvemaiden, parannetaan peruskuivatuslaitosten ja salaoituksen avulla turvemaiden vesien hallintaa ja edistetään turvemaiden hiilen sidontaa. Edistetään toimia, joilla selvitetään ja kehitetään uusia menetelmiä ja viljelytapoja turvemaiden päästöjen hallintaan. Osallistutaan turvemaiden päästöjä selvittäviin hankkeisiin nykyistä varmemman tiedon saamiseksi eri paksuisilla turvemaiden.

Alkutuotannossa hyödynnetään uusiutuvan energian ja biotalouden tarjoamia mahdollisuuksia. Uusiutuvaan energiaan liittyvissä kehittämistoimenpiteissä hyödynnetään paikallisia uusiutuvia energiavaroja, kuten esimerkiksi biokaasua, lantaa ja puusta saatavia energiajakeita. Edistetään uusien yritysten perustamista maaseutualueelle tukemalla yritystoiminnan aloittamiseen liittyviä toimia ja aktivointia bio- ja kiertotaloudessa.

Pohjois-Pohjanmaa on johtava maakunta **tuulivoiman (-2000 ktCO₂)** rakentamisessa. Alueelle on rakentunut noin 40 % Suomen tuulivoimasta. ELYn toimin (mm. ennako-neuvottelut, kaavoitus, YVAt, lausunnot, kuljetusjärjestelyt) yhteensovitetaan eri intressejä ja edistetään tuulivoiman lisärakentamista.

Tuetaan **turvetuotannossa (-700 ktCO₂)** käynnissä olevaa rakennemuutosta sekä toimijoiden ympäristöluvan mukaisten jälkitoimien toteutumista ja ilmastomyönteisten ratkaisujen käyttöönottoa valvonnan ja neuvonnan keinoin. Aktivoidaan hankkeita ja edistetään turvetuotannon oikeudenmukaisen siirtymän tuen (JTF) käyttöä. Autetaan turvetuottajia muiden kansallisten tukien hakuun.

Liikenteessä (-300 ktCO₂) edistetään kestäviä kulkumuotoja ja vähäpäästöisiä ratkaisuja. Myös tienpidon hankinnoissa pyritään vähähiilisiin ratkaisuihin. Joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä tarkastellaan alueellisten palvelutasosuunnitelmien kautta. ELY-keskus on tiiviisti mukana sekä Pohjois-Pohjanmaan sekä Oulun seudun liikennejärjestelmätyössä, jälkimmäisessä kehitetään mm. Oulun kaupunkiseudun joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä ja pyritään lisäämään kestävien kulkutapojen osuutta liikkumisessa. Joukkoliikenteen päästöjen vähentämistä tavoitellaan EU:n puhtaiden ajoneuvojen direktiivillä, jota ollaan saattamassa kansalliseen lainsäädäntöön.

Edistetään biotalouden uusia liiketoimintamahdollisuuksia alueellisten biotalousstrategioiden mukaisesti. **Uusiutuvaan energiaan** liittyvillä kehittämistoimilla vahvistetaan muun muassa paikallistaloutta ja kylien sekä taajamien ja maatilojen elinvoimaa maaseutualueilla. Tavoitteena on nostaa yritysten ja alueiden energiaomavaraisuusastetta, jolloin samalla edistetään niiden mahdollisuuksia toimia energiaa ja siihen liittyviä palveluja tuottavina yrityksinä. Kannustetaan yrityksiä, yhteisöjä ja maatiloja oman energian käytön kattamiseen uusiutuvan energian tuotantoteknologioilla, kuten esim. tuulivoima, aurinkosähkö ja -lämpö, geoterminen- ja hukkalämpö, energian varastointi (akku- ja

12.12.2022

pumppuvoimalat) sekä pienen mittakaavan chp -tuotanto. Välitetään ajanmukaisen tietoa sektorin asioista ja aktivoidaan toimijoita. Kehitetään alan kuljetus- ja jakeluketjujen edellytyksiä. Huomioidaan, että uusiutuvan energian tuotannossa nykyiset turvetuottajat ovat potentiaalisia yrittäjiä.

Metsätalouden kehittämisessä huomioidaan metsien tärkeä rooli hiilen sidonnassa ja ilmastomuutoksen hillinnässä. Huomioidaan kehittämisessä alueellisten metsäohjelmien tavoitteet ja toimet. Metsä- ja puualan elinvoimaisuuden lisäämiseksi kehitetään alan toimijoiden osaamista sekä uusien osaajien, uusimman teknologian ja tietämyksen siirtymistä alan käyttöön. Puun hyödyntämisen yhteydessä huolehditaan metsien monimuotoisuudesta sekä eri käyttömuotojen yhteensovittamisesta. Nuoret koulutetut metsänomistajaikäluokat tarvitsevat vaihtoehtoisia uusia palveluja ja toimintatapoja metsäalalle ja tähän haasteeseen tulee toimijoiden vastata. Potentiaalia on mm. puurakentamisen lisääntymisessä ja uusiutuvan energian käytön kasvussa.

Hiilineutraaliuden edistämisen toimet nähdään POPELYssä entistä vahvemmin myös osana huoltovarmuuden takaamista sekä omavaraisuuden ylläpitoa ja kehittämistä.

Hyödynnetään uuden rakennerahastokauden, JTF:n ja muiden rahoituslähteiden mahdollisuuksia vähähiilisyys- ja kiertotalous teemojen tukemisessa sekä sujuvoitetaan vihreän siirtymän investointihankkeita

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 EAKR -rahoituksen yksi päätavoite on edistää siirtymää kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa. Ohjelmasta aktivoidaan hanketoimintaa, jolla edistetään mm. uusiutuvan energian käyttöön, energia- ja materiaalitehokkuuteen, energian säästöön ja kiertotalouteen liittyviä innovaatioita ja vähähiilisten tuotteiden, materiaalien ja tuotantomenetelmien kehittämistä ja testausta sekä elinkaariajattelun sisällyttämistä uusien tuotteiden ja palveluiden kehittämistyöhön.

Energia- ja materiaalitehokkuuden sekä kiertotalouden ohella ilmastomuutokseen sopeutuminen ja riskien ennakointi on keskeinen teema uudella kaudella. Tuettavia sopeutumiseen liittyviä TKI-toimintoja ovat mm. työvälineiden kehittäminen ilmastomuutokseen sopeutumiseen ja riskienhallintaan liittyvien suunnittelukäytäntöjen ja -prosessien kehittämiseen, monihyötyisten viherrakenteiden ja luontopohjaisten ratkaisujen kehittäminen ja hyödyntäminen ilmastomuutokseen sopeutumiseksi samoin kuin ilmastomuutoksen edellyttämien turvallisuuden ja katastrofivalmiuteen liittyvien tuotteiden ja ratkaisujen kehittämien. EAKR-rahoituksesta sitoutuu 35 % ilmastotoimenpiteisiin kansallisen linjauksen mukaisesti.

Alueellisen RR-rahoituksen lisäksi Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus toimii välittävänä toimielimenä YM:n valtakunnallisissa teemoissa ”Energiatehokkuustoimenpiteiden edistäminen ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen ja Ilmastomuutokseen sopeutuminen, riskien ehkäisemisen ja katastrofivalmiuden ja -palautuvuuden edistäminen.”

Merkittävä tuki hiilineutraaliuteen tähtääviin toimiin on tulossa myös Suomen kestävä kasvun ohjelmasta (RRF-rahoitus). ELY pyrkii omilla toimillaan sujuvoittamaan ohjelmasta rahoitettavien hankkeiden käynnistymistä ja toteutusta mm. kaavoitus ja YVAt.

Hankkeiden edistämässä ja rahoittamisessa noudatamme DNSH-periaatetta varmistaksemme toimenpiteiden positiiviset kokonaisvaikutukset.

12.12.2022

Myös maatalouden tukijärjestelmän (CAP27) ja maaseuturahaston avulla tuetaan ilmastomuutoksen hillintää, vesien suojelua ja luonnon monimuotoisuutta sekä kiertotalouden ratkaisuja. Maankäyttösektorin ilmastotavoitteita edistetään mm. metsäpinta-alan lisäämiseen tähtäävän joutomaiden metsitystuen avulla (POP, LAP, KAI lausunnot POPELYstä). Edistetään öljylämmityksestä luopumiseen suunnatun tuki-instrumentin käyttöä.

ELY-keskus edistää vihreää siirtymää uusiutuviin ja hajautettuihin energiamuotoihin mm. nopeuttamalla hankkeiden ympäristöllisiä menettelyitä (YVAt, lausunnot ym.) sekä tehostamalla AVIn ja ELYn välistä yhteydenpitoa lupamenettelyissä. Teemme laajamittaista yhteistyötä yritysten vihreän siirtymän aktivoimiseksi ja tukemiseksi.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus valmistautuu Maankäyttösektorin ilmastotoimien sekä ilmastomuutokseen sopeutumisen edistämisen valtakunnalliseen 12 htv:n keskitettyyn tehtävään yhdessä MMM:n sekä muiden ELY-keskusten kanssa.

ELY vahvistaa rooliaan alueellisessa ilmastotyössä sidosryhmäyhteistyötä ja kumppanuutta hyödyntäen. Tietoisuutta ilmastoasioista lisätään.

ELY-keskus edistää ja toimeenpanee vuonna 2022 hyväksytyjä ilmastopolitiikan suunnitelmia ja strategioita. Teemme aktiivista yhteistyötä alueellisesti sekä ohjaavien tahojen kanssa ja annamme panoksemme uuden strategiakauden ilmastotavoitteiden ja -mittarien valmisteluun. ELY-keskus osallistuu mm. maakunnallisen ilmastotyön neuvottelukunnan työhön ja edistää aktiivisesti maakunnan ilmastotiekartan kärkiteemoja. ELY-keskus tukee alueensa kuntien pyrkimyksiä kohti hiilineutraaliutta (esim. HINKU-kunta toiminta).

Pohjois-Pohjanmaan ilmastotiekartan jalkauttamisen tueksi järjestettäviä Pohjois-Pohjanmaan ilmastokahvit –tapahtumia jatketaan, toimintaa kehitetään ja yhteistyöverkostoa laajennetaan. Lisätään kuntalaisten tietoisuutta vähähiilisistä toimista ja kestävästä elämäntavasta mm. ympäristökasvatustoiminnan avulla. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus koordinoi alueellista ympäristökasvatuksen yhteistyöryhmää vuosina 2021–2022.

Pirkanmaan ELY-keskuksen kokoaman ilmastotiekartan avulla jatketaan ELY-keskuksen toiminta-alueen tärkeimpien ilmastokysymysten (hillintä & sopeutuminen) ja tehtäväkohtaisten ilmastorajapintojen tunnistamista. Valittujen ilmastotyön painopisteiden avulla suunnataan toimia ja toimintaa kohti hiilineutraaliustavoitetta. Osallistutaan aktiivisesti valtakunnallisen ELY-ilmastoasiantuntija-verkoston toimintaan ja hyödynnetään verkoston työn tuloksia. ELY-ilmastoasiantuntija-verkosto sekä AVI/ELY-strategiapäälliköiden ja ohjaavien tahojen ilmastyöryhmä tekevät yhteistyötä ilmastotiekartan tavoitteiden konkretisoinnissa ja kehittämisessä sekä viemisessä käytäntöön. Tiekartan lisäksi ELY-keskuksen ilmastotyössä hyödynnetään myös muita alueellisia tietolähteitä sekä soveltuvin osin myös uusia työkaluja, esim. ilmastokestävä kaavoitus - työkalua (KILVA).

POP ELYn ilmastomuutoksen ja kiertotalouden opintopiiriin toimintaa jatketaan ja kehitetään. Järjestetään koulutusta ja neuvontaa sekä edistetään verkostoitumista eri kohderyhmissä; esim. maanviljelijät/ maaseutuyrittäjät, kiertotalouden toimijat, turveyrittäjät.

Mittari: *Panostukset vähähiiliseen talouteen siirtymiseksi (sanallinen).*

Edellisessä tavoiteasetannassa (Suomi on hiilineutraali 2035) on kuvattu tarkasti myös panostuksiamme vähähiilisen talouteen siirtymiseen.

“Tavoittelemme hiilineutraaliutta” on yksi POP ELYn keskeisistä strategisista painopisteistä. POP ELYn poikkihallinnollinen ilmastotyöryhmä edistää ryhmän määrittämin toimenpitein ilmastomuutoksen hillintää ja –sopeutumista, luonnon monimuotoisuutta sekä vesien hyvätilan saavuttamista.

Osallistutaan aktiivisesti Pohjois-Pohjanmaan ilmastotiekartan toimeenpanoon ja edistetään tiekartan toimenpiteiden toteuttamista yhdessä maakuntaliittojen ja sidosryhmien kanssa ja ollaan aktiivinen toimija vähähiilisyystavoitteiden edistämiseksi. Pirkanmaan ELYn kokoaman ilmastotiekartan avulla käydään läpi, tunnistetaan ja arvioidaan ELYn kaikki tehtäväalueet ilmastomuutoksen hillinnän ja sopeutumisen näkökulmasta. Suunnataan toimia ja toimintaa kohti hiilineutraaliustavoitetta.

Seurataan toiminta-alueen kasvihuonekaasupäästöjen kehitystä ja hiilineutraaliuden saavuttamista mm. Syken kunta- ja ELY-keskuskohtaisen päästölaskentajärjestelmän / päästötietopalvelun avulla.

Edistetään JTF-rahoituksen käyttöä turvetuotannosta vapautuvien alueiden ennallistamiseksi vettämällä, jolloin palautuminen kohti luonnontilaa nopeutuu, vesistö päästöt vähenevät ja alueet muuttuvat hiilinieluiksi. (Tavoite 2 500 ha vuoden 2029 loppuun mennessä, välitavoite 2024 500 ha).

1.2.2 Kiertotalouden ratkaisut

Tavoite: *Vahvistetaan Suomen roolia kiertotalouden edelläkävijänä.*

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 EAKR -rahoituksen yksi päätavoite on edistää siirtymää kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa. Ohjelmasta tuetaan elinkeinoelämän tarpeista nousevaa hanketoimintaa, jolla edistetään mm. materiaalitehokkuuteen, energia- ja kierrätystehokkuuteen ja kierrätystalouteen liittyviä innovaatioita ja vähähiilisten tuotteiden, materiaalien ja tuotantomenetelmien kehittämistä ja testausta sekä elinkaariajattelun sisällyttämistä uusien tuotteiden ja palveluiden kehittämistyöhön. Aktivoidaan hankkeita, joilla edistetään uusien liiketoimintamallien sekä tuote- ja palveluinnovaatioiden kehittymistä ja perinteisten tuotteiden palvelullistamista.

Rakennerahastoilla ja JTF- sekä kansallisella rahoituksella tuetaan elinkeinoelämän tarpeista nousevia kierrätystalouteen liittyviä yleishyödyllisiä kehittämishankkeita, joilla edistetään esim. yhdyskuntien ja teollisuuden käyttämien raaka-aineiden hyödyntämisestä syntyvien jätteiden ja sivuvirtojen määrän vähentämistä, kierrätyksen tehostamista ja paikallista jalostusta. Lisäksi rahoitetaan hankkeita, joilla kehitetään kierrätystalouteen liittyvää koulutusta ja osaamista.

Maaseuturahaston varoja suunnataan maatilojen osalta lannan prosessoimiseksi muun muassa biokaasuksi ja ravinnekomponenteiksi. Muun maaseudun yritystoiminnan osalta

12.12.2022

tuetaan biopohjaisten jättemateriaalien käsittelyä ja prosessointia kaasuksi, maanparannusaineiksi ja muiksi tuotteiksi.

Bio- ja kiertotalouteen liittyvissä kehittämistoimenpiteissä hyödynnetään paikallisia raaka-aineita ja hyödyntämiskelpoisia sivujakeita. Toimilla vahvistetaan alan yritystoimintaa, paikallistaloutta sekä maaseutualueiden elinvoimaa. Puubiomassan käytön lisääntyessä otetaan huomioon metsävarojen kestävä käyttö ja hiilensidonta.

Pohjois-Pohjanmaan alueen julkisten toimijoiden (ELY-keskus, Business Finland, Finvera, TE-toimisto, kuntien elinkeinoasiamiehet) yrityspalveluita- ja rahoitusta koskevissa infotilaisuuksissa pidetään myös ilmastonmuutoksen hillintään ja kiertotalouteen liittyvät mahdollisuuksia esillä.

Järjestetään koulutusta ja neuvontaa sekä edistetään verkostoitumista eri kohderyhmissä; esim. pk-yritykset, maaseutuyrittäjät, kiertotalouden toimijat, energia-alan toimijat, kunnat, tki-organisaatiot.

Aktivoidaan hanketoimintaa, jotka uudistavat toimintamalleja ja luovat parempia edellytyksiä kiertotalousyhteistyön kehittymiselle, uusien ekosysteemien rakentumiselle ja teollisten symbioosien syntymiselle.

Edistetään kiertotalouteen ja ilmastonmuutokseen liittyvää osaamista myös työvoimakoulutuksilla sekä ESR-hankkeilla.

Kiertotalouteen liittyvissä kehittämistoimenpiteissä hyödynnetään ICT-osaamista sekä älykkäitä, digitaalisia, skaalautuvia ja energiatehokkaita ratkaisuja. Alustatalouden avulla yritykset voivat luoda tuotteilleen lisäarvoa sekä myydä tuotteita ja palveluita. Hanketöinnillä edistetään materiaaleihin ja tuotteisiin liittyvää tiedonkeruuta, minkä avulla voidaan optimoida kiertoja, vähentää materiaalien kulutusta ja minimoida tuotteen tai palvelun elinkaarisia ympäristövaikutuksia.

Mittari: *Yhdyskuntajätteen kierrätyksen edistäminen (sanallinen).*

Toimeenpannaan EU:ssa kesällä 2018 hyväksytyyn jätesäädöspaketin sekä kertakäyttömuovidirektiivin edellyttämiä jäte- ja muun lainsäädännön uudistuksia ja muutoksia. Tehostetaan valtakunnallisen jätesuunnitelman "kierrätyksestä kiertotalouteen" tavoitteiden edistämistä ELY-keskuksen vastuulla olevien toimenpiteiden osalta. Toteutetaan valtakunnallista kiertotalouden edistämishjelmaa. Jätelainsäädännön muutoksien valvontaa (mm. yritysten erilliskeräysvelvoite) tehdään määräaikaistarkastusten yhteydessä. Jätelainsäädännön tarkastuksessa kiinnitetään huomiota yhdyskuntaperäisten jätteiden kirjaamiseen niiden tunnistamiseksi ja mahdollistetaan huomioiminen tilastoinnissa yhdyskuntajätteen kierrätysasteen laskennassa. Jätelain muutoksista sekä kunnan vastuulla olevista Valtakunnallisen jätesuunnitelman (Valtsu) tavoitteista tiedotetaan kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille järjestettävillä vuosittaisilla koulutuspäivillä. Materiaalitehokkuuden huomioon ottamista edistetään ottamalla materiaalitehokkuus huomioon AVille annettavissa ympäristölupiin liittyvissä lausunnoissa. Toteutetaan yhdessä muiden toimijoiden kanssa kansallisen muovitiekartan "vähennä ja vältä, kierrätä ja korvaa"-toimenpiteitä kuten roskaamisen vähentämistä ja muovien talteenoton ja kierrätyksen tehosta-

mista. Tiedotetaan muovitiekartan toimenpiteistä valvottavia ympäristöluvanvaraisia kohteita, ja aktivoidaan toimijoita kehittämään muovijätteen talteenottoa ja kierrätysratkaisuja. ELY edistää kestäviä julkisia hankintoja sekä luonnonvarojen kestävää käyttöä. Alueellisessa jätealan yhteistyöryhmässä valitaan VALTSUn tavoitteista alueellisesti merkittäviä painopisteitä, joita lähdetään edistämään. Yhteistyöryhmä pyrkii myös aktivoimaan alan yhteistyötä ja aikaan saamaan uusia aihepiiriin liittyviä hankkeita. Edistetään myös kiertotaloushankkeita kunnille annettavissa lausunnoissa ympäristölupahakemuksista.

1.2.3 Edistämme ilmastonmuutokseen sopeutumista

Tavoite: *Varmistetaan, että alueilla tehtävät ratkaisut ovat kestäviä muuttuvassa ilmastossa. Vaikutetaan alueen maaseutuun ja maatalouteen, vesitalouteen sekä maankäyttösektoriin liittyviin maankäyttöä ja kaavoitusta ohjaaviin prosesseihin tulvariskien hallinnan, maankäyttösektorin ilmastotavoitteiden sekä maaperän hiilensidonnan edistämiseksi.*

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus valmistautuu Maankäyttösektorin ilmastotoimien sekä ilmastonmuutokseen sopeutumisen edistämisen valtakunnalliseen 12 htv:n keskitettyyn tehtävään yhdessä MMM:n sekä muiden ELY-keskusten kanssa.

Tunnistetaan vaikutusmahdollisuudet ilmastonmuutoksen hillintään vesitaloustehtävissä. Edistetään varautumista, riskienhallintaa ja ilmastonmuutokseen sopeutumista sekä siihen liittyvää kuntien työtä vesihuollossa, tulva- ja kuivuusriskien hallinnassa sekä luonnonmukaisten ratkaisujen käytössä. Toteutetaan tulvariskien hallintasuunnitelmia.

Edistetään sekä vesistö- että hulevesitulvariskien huomioimista kaavoituksessa. Huolehditaan, että viimeisin ilmastotieto on suunnittelusta ja varautumisesta vastaavien toimijoiden saatavilla. Edellytetään sekä edistetään keinoja vesien hallintaan ja pidätyskyvyn parantamiseen hankkeissa ja muissa toiminnoissa, jotka kuivatuksen tehostamisen myötä muutoin aiheuttaisivat tulvariskejä ja muita vesitaloushaittoja alapuolisille uomille, rakenteille, elinkeinoille ja vesistöille.

Otetaan ilmatoriskit huomioon valvottaessa yleistä etua alueellisessa suunnittelussa ja muissa menettelyissä. Edistetään tulvasuojelua sekä peltojen ja metsien vesitaloutta vesistövaikutusten pienentämiseksi ja maaperän hiilensidonnan parantamiseksi (valtakunnallinen koordinaatiotehtävä yhdessä EPO ELYn kanssa).

Aktivoidaan hankkeita, joilla ennakoidaan ilmaston muutoksesta johtuvia tarpeita sopeutua ja uudistaa toimintatapoja. Hankkeita käynnistään ja rahoitetaan harkinnanvaraisin avustuksin sekä EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman *Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027* EAKR –rahoituksella.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus toimii välittävänä toimielimenä myös YM:n valtakunnallisessa teemassa Ilmastonmuutokseen sopeutumisen, riskien ehkäisemisen ja katastrofivalmiuden ja -palautuvuuden edistäminen.

12.12.2022

Maataloudessa edistetään luomutuotantoa, soveltuvien viljelykasvien ja -menetelmien valintaa sekä luonnon monimuotoisuutta tukevia toimia. Lisätään viljelysmailla tapahtuvaa hiilen sidontaa parantamalla peltojen kasvukuntoa sekä tehostetaan maatalouden panosten käyttöä edistämällä mm. tilusjärjestelyjä. Kotieläintaloudessa edistetään ravinteiden kierrätystä ja ravinteiden tarkoituksenmukaista käyttöä sekä lannan hyödyntämistä bioenergian tuotannossa.

Ilmastonmuutos on huomioitu valtakunnallisissa teiden talvihoidon linjauksissa, joilla pyritään vastaamaan leudompina talvien sekä nopeiden lämpötilamuutosten aiheuttamiin haasteisiin teiden kunnossapidolle. Lisäksi on maanteiden kuivatuksen tehostamisesta tehty selvitys, jonka perusteella panostetaan maanteiden kuivatuksen parantamiseen. Riittävän korkean hoitolaadun tuottamiseen panostetaan tulevaisuuden urakkakilpailuissa aiempaa enemmän.

1.2.4 Luonnon monimuotoisuus ja vesien tila

Tavoite: *Luonnon monimuotoisuus vahvistuu toteuttamalla METSO-ohjelmaa sekä käynnistämällä elinympäristöjen tilan parantamisen toimintaohjelman mukaisia kunnostus- ja hoitohankkeita. Tehostetaan vieraslajien torjuntaa ja seuranta toteuttamalla haitallisten vieraslajien hallintasuunnitelmia.*

Luonnonsuojelualueverkostoa kehitetään toteuttamalla maakuntakaavan suojeluvarauksia, soidensuojeluohjelman täydennysehdotuksen kohteita ja suojelun alueiden laajennuskohteita ml. kansallispuistot. Jatketaan Helmi-ohjelman mukaisia kunnostustöitä. Helmi-rahoituksella saadut inventoinnit on saatu pääosin valmiiksi ja siirrytään niiden tuottaman tietopohjan perusteella hoito- ja kunnostustöihin. Aloitetaan hoito- ja kunnostuskohteilla seuraintainventointien suunnittelu toteutettujen toimien vaikutusten arvioimiseksi. Parannetaan luonnonsuojelun tietopohjaa toteuttamalla luontoinventointeja vielä inventoimattomilla lintuvesillä ja perinnebiotoopeilla, letoilla, muilla kuin luonnonsuojelulla toteutettavilla Natura-alueilla ja uhanalaisten lajien esiintymispaikoilla.

Osallistutaan toimintaohjelman laatimiseen haitallisten vieraslajien torjumiseksi Pohjois-Suomessa yhteistyössä pohjoisten ELYjen kanssa. Hyödynnetään maaseutuohjelman mahdollisuuksia luonnon monimuotoisuuden vahvistamisessa edistämällä laiduntamista, perinnebiotooppien hoitoa ja luomutuotantoa.

Maantiealueiden vieraslajeja torjutaan urakkasopimusten mukaisesti. Koko toiminta-alueella koskevat torjuntatoimet tullaan toteuttamaan Väyläviraston valtakunnallisen linjauksen mukaan sen valmistuttua, mutta erillisiä kokeiluja pilotoidaan jo nyt. Esimerkiksi Pudasjärvi-Taivalkoski sekä Kuusamon urakoissa on tehty lisätyönä lupiinien inventointia ja erillisniittoa. Erillisniittoa pyritään jatkamaan ja kartoitetaan mahdollisuutta yhteistyöhön myös naapurikiinteistöillä tehtävään torjuntaan.

12.12.2022

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Luonnonsuojelualueiden toteutus (ha)	1 500	500	200	200

Mittari: *Luontotyyppien ja lajisuojelun edistäminen (sanallinen).*

Helmi-ohjelmassa toteutetaan ympäristöministeriön myöntämällä rahoituksella 60 (kaikki Helmi-kunnostukset) kohteen hoito- ja kunnostustoimet, jotka turvaavat niin luontotyyppi- kuin lajisuojelun tavoitteita; lajisuojelun hoitokohteet painottuvat merenrantakohdteille; inventoidaan 7 lintuvesikohdetta, 200 uhanalaisen lajin esiintymispaikkaa ja arviolta 10 perinnebiotooppikohdetta, joille tulee avustushakemus; Natura- ja YSA-alueiden inventointeja tehdään yhteensä noin 200 hehtaarin alueella, joilta tiedot joko puuttuvat tai ovat vanhoja; inventointitietojen perusteella arvioidaan uusia hoitotarpeita ja suunnitellaan tulevana vuosina tarvittavia toimia. Erityisesti suojeltavien lajien esiintymispaikkojen suojelua turvataan joko rajauspäätöksillä tai suojelualueiden perustamisella. Kiireellisesti suojeltavien lajien esiintymistä selvitetään laadittavan tärkeysjärjestyksen mukaisesti.

Mereisten luontotyyppien ja lajien tilaa ja kunnostustarpeita selvitetään VELMU-rahoituksella ja osallistutaan uuteen Interreg-hankkeeseen, jos hanke saa rahoituksen. Laji- ja luontotyyppisuojelua edistetään erilaisten hankkeiden ja suunnitelmien yhteydessä (toimijavastuun lisääminen) ja myös ELY-keskuksen omissa hankkeissa. Käynnistetään neuvottelut viimeisten suojeluohjelmakohteiden toteuttamiseksi. Soidensuojelua edistetään toteuttamalla Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan ja soidensuojelun täydennysehdotuksen kohteita 900 hehtaarin alalla. METSO-ohjelman tavoitteet toteutetaan Pohjois-Pohjanmaan osalta saadun valmiiksi; tarjottuja kohteita on runsaasti, joita toteutetaan YM:n myöntämällä rahoituksella. NATA-arvioinneissa jatketaan toista kierrosta Liminganlahden ja Hailuodon alueilla (tehty aiemmin vanhoilla menetelmillä). Osallistutaan valtakunnallisiin luonnon monimuotoisuutta edistäviin hankkeisiin.

Tavoite: *Vesien tila paranee edistämällä vesien- ja merenhoidon suunnitelmien, niiden toimenpideohjelmien ja vesiensuojelun tehostamisohjelman toteutusta. Vesien ja meren hyvän tilan saavuttamiseksi edistetään maa- ja metsätalouden vesiensuojelua, rakennettujen vesien monimuotoisuutta sekä vesihuollon riskien hallintaa. Sovitetaan yhteen vesistöjen käytön, hoidon ja suojelun muuttuvat tarpeet mukaan lukien vaelluskalojen elinkierron elvyttäminen, metsien ja peltojen vesitalous ja tulvasuojelu sekä riskien hallinta muuttuvassa ilmastossa.*

Toteutetaan uutta Oulujoen-lijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaa ja toimenpideohjelmia sekä seurataan toimien vaikutuksia vesistöissä. Jatketaan vesienhoidon tavoitteita tukevien toimenpiteiden tukemista mm. vesienhoidon tehostamisohjelmaa hyödyntäen. Edistetään rakennettujen vesien tilan parantamista ja vaelluskalojen elinkierron palauttamista osana valtakunnallista erikoistumistehtävää. Edistetään li- ja Oulujokien vesistöyhteistyötä ja sitä tukevia kehittämishankkeita.

12.12.2022

Tuetaan vesihuoltosektorin uudistumista ja yhteistyötä kiertotalous-, teknologia- ja ilmastohankkeissa. Kehitetään alueellisesti vesihuoltoa yhdessä muita vesihuoltotehtäviä hoitavan ESAELY:n kanssa. Arvioidaan yhteistyössä SYKEN ja alueiden toimijoiden kanssa pohjavesivarojen hallinnan kehittämistarpeita kuivuustilanteiden vedenhankinnan varmistamiseksi. Kehitetään valtion vesitaloushankkeiden toimivuutta vesiolojen, vesienhoidon tavoitteiden ja käyttötarpeiden muuttuessa.

Mittari: *Itämeren ja vesien hyvä tila (sanallinen).*

Vahvistetaan rannikon ja merenhoidon toimijayhteistyötä sekä toteutetaan kunnostushankkeita elinympäristöjen parantamiseksi ja kuormituksen vähentämiseksi. Osallistutaan n. 80 vesienhoidon toimia edistävään sidosryhmätapaamiseen. Tuetaan sekä toimenpiteiden toteutushankkeita että toimijoiden hankevalmistelua, jotta hankevolyymi säilyy. Jatketaan maa- ja metsätalouden vesiensuojelun ja vesienhallinnan koordinointia ja edistämistä valtakunnallisella neuvonnalla, yhteistyöhankkeilla sekä vaikuttamalla rahoitus- ja muihin ohjauskeinoihin. Vaikutetaan siihen, että viljelijät ottaisivat mahdollisimman laaja-alaisesti käyttöön uuden CAP-kauden tarjoamat vesistöjen suojelua edistävät toimenpiteet. Edistetään kalojen vaellusesteiden vähentämistä sekä valmistellaan että rahoitetaan pienvesien kunnostushankkeita, joista osa tehdään Helmi-ohjelman avulla. Vesiensuojelun ja kunnostustoimien vaikuttavuuden arviointia ja seurannan edistämistä jatketaan. Edistetään ympäristövahinkoihin varautumista. Tuetaan vesihuollon alueellisia kehityshankkeita sekä pohjavesien suojelusuunnitelmia ja –hankkeita neuvonnalla ja rahoituksella. Kehitetään vesien- ja merenhoidon yhteistyöryhmän toimintaa ja osallistutaan vesienhoitoprosessin kehittämiseen valtakunnallisissa työryhmissä sekä tiedonhallinnan uudistamishankkeeseen (PISARA). Edistetään pohjavesien suojelusuunnitelmien laatimista ja päivittämistä sekä riskinhallintatoimia yhdessä kuntien kanssa.

Mittari: *Vesistökunnostusten edistäminen (kpl/kpl) (sanallinen).*

Käynnistetään tai rahoitetaan 20 vesien kunnostus- ja suunnitteluhanketta. Hankkeita valmistuu 25.

1.2.5 Kestävä kaupunkikehitys

Tavoite: *Tuetaan kestäväää kaupunkikehitystä. Kaupunkiseutujen kestävyys ja elinympäristön laatu paranevat. Kehitys kaupunkiseutujen ja maaseudun välillä on toisiaan tukevaa ja vuorovaikutteista. Kestävä alue- ja yhdyskuntakehitys ja kehittyvät liikennepalvelut ja toimivat yhteydet edistävät ihmisten arjen sujuvuutta ja elinkeinojen toimintaedellytyksiä ja mahdollistavat eri alueiden vahvuuksien ja voimavarojen hyödyntämistä kaikkialla maassa/erityyppisillä alueilla.*

Edistetään kehittämiskeskusteluissa sekä merkittävässä yleis- ja asemakaavahankkeissa kuntien sekä erityisesti kaupunkiseutujen yhdyskuntarakenteen eheytymistä kestäväällä tavalla. Oulun kaupunkiseudulla varmistetaan, että kuntien kaavoitus ja muu maankäytön suunnittelu sovitetaan yhteen Oulun seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoit-

teiden kanssa. Osallistutaan aktiivisesti MAL- sopimuksen 2020–2031 tavoitteiden toteuttamiseen ja seurantaan seuturakennetiimissä ja liikenteen johtoryhmässä. Osallistutaan aktiivisesti Oulun seudun kehityskuvan 2030 + kärkitoimenpidekokonaisuuksien toteuttamiseen. Erityisesti luodaan mahdollisuuksia kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen kasvulle. Varmistetaan, että asumisen, työpaikkojen, palveluiden ja virkistysalueiden sijoittuminen tukee kestäväen ja vähähiilisen yhdyskuntarakenteen muodostumista. Korostetaan Pohjois-Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelman huomioon ottamista kuntien kaavoituksessa. Tuetaan kaupunkien ja kuntien keskustojen sekä kylien kehittämistä niiden ominaispiirteisiin ja kulttuuriympäristön arvoihin pohjautuen, niin että elinkeinoelämä on elinvoimaista ja asumisympäristöt vetovoimaisia eri puolilla maakuntaa. Sään ääri-ilmiöt otetaan huomioon kaupunkialueiden ja kuntakeskusten hulevesien suunnittelussa. Kaavoituksessa ja liikennehankkeiden toteuttamisessa varmistetaan, että pohjavesien tila säilyy hyvänä.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Palvelujen ja joukkoliikenteen järjestämistä tukeva taajamarakenne (vähintään 20as/ha alueella asuvan väestön osuus koko kaupunkiseudun väestöstä (%)) (TA)	52,8	52,8	52,8	52,8

TA= tavoite sisältyy valtion talousarvioon

Mittari a): *Alueiden kehittämisen painopisteet (sanallinen).*

Turvataan hyvinvoinnin ja elinvoiman lisääntyminen kaikilla seuduilla. Lisätään elinkeinojen kestävää kasvua, kilpailukykyä ja kansainvälistymistä paikalliset olosuhteet huomioiden.

Tuetaan vähähiilisen talouden nousua ja osallistutaan laajasti ilmastonmuutoksen hillintään. Edistetään työllisyyden kasvua, turvataan osaavan työvoiman saatavuutta ja tuetaan työyhteisöjen sopeutumista muutoksissa. Tuetaan osaamisen ja työelämävalmiuksien kasvua ja parannetaan T&K&I-toiminnan vaikuttavuutta elinkeino- ja työelämätarpeet huomioiden. Elinkeinoelämän uudistumisen ja yritysten kasvun, kansainvälistymisen ja TKI-hankkeiden rahoittamisessa toimeenpannaan maakuntaohjelman painopisteitä. Huolehditaan luonnon monimuotoisuudesta sekä virikkeellisten ja turvallisten elinympäristöjen kehittymisestä. Parannetaan liikenteellistä saavutettavuutta ja edistetään toimivia tietoverkkoyhteyksiä koko toiminta-alueelle.

POPELYn toimet tukevat VN:n aluekehittämispäätöstä, edistävät hallitusohjelmaa ja tukevat Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelman toteutumista. POPELY osallistuu aluekehittämiskeskusteluprosessiin ja edistää innovaatioekosysteemisopimusten toteuttamista. POPELY toimii aluekehittäjänä yhteistyössä maakunnan liiton ja muiden keskeisten kumppaneiden kanssa.

12.12.2022

Kuntia aktivoidaan käynnistämään ympäristö-, ja/tai toimintaympäristön kehittämishankkeita, joilla selvitetään oman alueen elinkeinotoiminnan kannalta tärkeiden kiertotalouden ja jätevirtojen hyödyntämisen potentiaalia. Samalla pyritään selvittämään, miten alueen pk –yritykset voisivat hyödyntää tätä potentiaalia ja mitä mahdollisia uhkakuvia ja mahdollisuuksia ilmastonmuutos alueen elinkeinoelämälle tuo.

Mittari b): *Alueidenkäytön edistämisen painopisteet (sanallinen).*

Kuntien kehittämiskeskusteluissa korostuvat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) sekä ilmastotavoitteet, erityisesti kestävä yhdyskuntakehitys. Kehittämiskeskusteluihin nostetaan vuosittain erityisteema, joka on vuonna 2023 ”toimiva yhdyskunta ja kestävä liikkuminen”. Teema tulee POPELYn ilmastotavoitteita. Lisäksi edistetään ilmastokestävää yhdyskuntarakennetta. Tavoitteena on, että osa kehittämiskeskusteluista (30) järjestetään mahdollisuuksien mukaan paikan päällä kunnassa. Kehittämiskeskusteluissa käydään läpi uuden hallitusohjelman tavoitteita, MRL- ja RYTJ-uudistuksia sekä kaavamääräyskokoelman uudistustyötä. Merkittävässä yleis- ja asemakaavoissa nostetaan esiin ilmastovaikutusten arviointi ja ilmastonmuutokseen varautuminen, yhdyskuntarakenteen eheyttäminen ja kestävä liikkuminen, hyvä elinympäristö, luonnonmonimuotoisuus sekä viherrakenne ja ekologiset käytävät. Nostetaan esiin valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelmatyö ja sen yhteensovittaminen kuntien maankäytön suunnittelun kanssa. Edistetään Pohjois-Pohjanmaan sekä Oulun kaupunkiseudun liikennejärjestelmäsuunnitelmien huomioon ottamista kuntien kaavoituksessa ja osallistutaan Oulun seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman uudistamistyöhön. Oulun kaupunkiseudulla edistetään MAL-sopimuksen 2020-2031 tavoitteiden toteutumista seudun kuntien maankäytön suunnittelussa. Keskeisinä teemoina siinä ovat kattavat ja turvalliset kävely- ja pyöräilyverkotot asuntoalueilta keskustoihin ja työpaikka-alueille sekä uusien asumisen, työpaikkojen ja palvelujen alueiden sijoittuminen joukkoliikenteen kehittämismahdollisuuksia edistävällä tavalla. Osallistutaan aktiivisesti Oulun seudun kehityskuvan 2030 + kärkitoimenpidekokonaisuuksien toteuttamiseen.

1.3 ELY-keskuksen aluekohtainen strateginen tavoite

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ei aseta tulossopimukseen erillisiä aluekohtaisia strategisia tavoitteita erillisine mittareineen. Sen sijaan ELY-keskus huomioi tämän asiakirjan alussa esitetyt pitkän aikavälin strategiset tavoitteet (=alueelliset strategiset painopisteet) niin tulossuunnittelussa (mm. tämän asiakirjan muissa kohdissa/tavoitteissa), kuin kaikessa muussakin toiminnassaan. Nämä painopisteet ovat yhteensopivia alueen maakuntaohjelmien kanssa ja ne on määritelty syksyn 2019 aikana laajasti osallistavassa prosessissa, jossa mukana ovat olleet ELY:n sidosryhmät, maakuntien liitot ja ELY-keskuksen oma organisaatio.

2 Toiminnallinen tuloksellisuus

2.1 Asiakkuudet, digitalisaatio ja yhteiset toimintatavat

Tavoite: *ELY-keskukset sitoutuvat aktiivisesti toimintansa uudistamiseen ja ottavat järjestelmät käyttöön, kehittävät osaamistaan, hyödyntävät tietoa päätöksenteossaan ja toimintansa kehittämisessä. ELY-keskuksen kehittämisen painopisteiden ja toiminnan osalta toteutetaan säännöllisesti CAF –arviointi. ELY-keskus viestii palveluistaan ja toiminnastaan laadukkaasti, oikea-aikaisesti ja ymmärrettävästi osallistuen aktiivisesti yhteiskunnalliseen vuoropuheluun.*

ELY-keskus sitoutuu tavoitteeseen kuvatulla tavalla. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksella on oma systematisoitu tapa määritellä ja päivittää ELY-keskuksen kehittämisen painopisteitä ja toimenpiteitä tarvelähtöisesti. Tähän kokonaisuuteen työkaluina kuuluvat mm. CAF-arviointi, COSO-ERM –kyselyt, asiakkuus- ja sidosryhmäkyselyt, sekä VMBaro.

Kehittämisen painopisteitä tarkastellaan vuosittain. Painopisteitä ja toimenpiteitä suunnataan ja päivitetään tarvelähtöisesti ja toimintaympäristön muutokset huomioiden. Näin toimimalla ELY-keskuksen kehittämisestä pidetään yllä isoa kuvaa, jotta kehittäminen on mahdollisimman ajantasaista ja osuvaa.

Viestintää kehitetään ELY-keskusten yhteisen viestintästrategian 2022-2024 mukaisesti, missä kehittämisen painopisteet ovat vaikuttavuusviestintä, sisäinen viestintä, viestintäkulttuuri sekä asiakaskeskeisyys. Lisäksi vuonna 2022 perustetun POP ELY-viestintätiimin toiminta vakiinnutetaan ja sitä kehitetään, millä tuetaan erityisesti sisäistä viestintää, viestinnän koordinaatiota sekä vaikuttavuusviestinnän toteuttamista.

Alueellisen sidosryhmäyhteistyön kehittämistä jatketaan ja järjestetään muun muassa vuosittaiset kuntakumppanuuspäivät sekä teemakohtaisia yhteistyöfoorumeita.

Tavoite: *ELY-keskuksen palvelut ja palveluprosessit ovat tehokkaita, helposti saavutettavissa, asiakastarpeet huomioivia ja asiakkaiden yhdenvertaisuudesta huolehditaan. ELY-keskusten asiakkuusstrategian toimeenpanoon sitoudutaan. Palveluiden laatua arvioidaan toimialaohjauksessa. Lisätään innovatiivisten hankintojen käyttöä. Edistetään sosiaalisten, ilmasto- ja kestävä kehityksen tavoitteiden toteutumista julkisten hankintojen kautta. Saumattomat palveluprosessit mahdollistavat yritystoimintaa ja tukevat uuden yritystoiminnan syntyä.*

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus jatkaa ELY-keskusten asiakkuusstrategian toimeenpanotyötä, jossa kehitetään muun muassa henkilöstön asiakkuusosaamista ja ELY-keskuksen sidosryhmäyhteistyötä. Lisäksi tuetaan valtakunnallisia asiakastieto- ja asiakaskokemuksen mittaamista kehittäviä hankkeita, mitä toteutetaan KEHA:n Digikehitysohjelmassa.

Kehitämme palveluja ja prosesseja asiakastarvelähtöisesti sekä vastaamme asiakkaiden tarpeisiin ratkaisukeskeisesti yli vastuualuerajojen aikaansaadaksemme mahdollisimman suurta vaikuttavuutta.

Aktivoidaan ja hyödynnetään KasvuCRM:n tietoa ja kumppaniverkostoa. Koulutus- ja valmennushankinnoissa jatketaan hyväksi todettuja innovatiivisia hankintakerroksia, joiden perusteella hankitaan palveluita tarjouspyynnössä ilmoitettu minimimäärä. Hankimme palveluita myös keko- ja fec -malleilla. Uudenlaisia hankintamenettelyjä ja tulospalkkiomalleja kehitetään. Henkilöstön hankintaosaamista parannetaan määrärahojen puitteissa.

ELY-keskus ottaa käyttöön ympäristöasioiden yhtenäisiä toimintatapoja. Tavoitteena on viedä käytäntöön aiemmin kokeiltuja toimintatapoja sekä parantaa toiminnan asiakaslähtöisyyttä siten, että ELY-keskusten Y-vastuualueiden ja aluehallintovirastojen yhteistyö ja vuorovaikutus lisääntyvät ja toimintatapoja kehitetään samalla valtakunnallisesti yhtenäiseksi.

Tavoite: *ELY-keskukset edistävät osaltaan uuden teknologian hyödyntämistä joustavan ja paikkariippumattoman työskentelyn mahdollistamiseksi.*

ELY-keskus sitoutuu tavoitteen mukaisesti uuden teknologian hyödyntämiseen, jotta joustava ja paikkariippumaton työskentely olisi aikaisempaa helpompaa ja tuottavampaa. Tavoitteen saavuttamista tukee myös ELY-keskuksen oma kehittämisen painopiste, jossa kehitetään henkilöstön digitaalisten työvälineiden osaamistasoa. Niin ikään tavoite on jatkumoa ELY-keskuksen aikaisempaan kehittämiseen samassa teemassa. ELY-keskus on toteuttanut kehittämishankkeen pandemian jälkeisestä työskentelymallista, jossa kehitettiin monipaikkaista toimintakulttuuria. Työhön sisältyy osaltaan myös digitaaliset työvälineet ja prosessit. Työskentelymallia tehtiin osallistavasti ja mm. Senaatti oli mukana työssä. Mallia on hyödynnetty myös muissa ELY-keskuksissa. ELY-keskus toteuttaa seurantakyselyn pandemian jälkeisen työskentelymallin juurtumisesta toimintaan. ELY-keskuksessa tehtiin tämän lisäksi etäkokouksien pelisäännöt monipaikkaista työtä ajatellen.

Ympäristölupien valvonnassa jatketaan koronaepidemian aikana käyttöön otettuja uusia toimintatapoja määräaikaistarkastusten toteuttamiseen etä- ja läsnätarkastuksen yhdistämisenä.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
ELY-keskusten sidosryhmien kokonaistyytyväisyys (TA)	>4	>4	>4	>4
ELY-keskuksen asiakaspalvelutyytyväisyys (kokonaistulos) (TA)	>4	>4	>4	>4

TA= tavoite sisältyy valtion talousarvioon

12.12.2022

Mittari: *Innovatiiviset julkiset hankinnat (sanallinen).*

Työvoimakoulutuksessa ja yhteishankintakoulutuksissa käytetään aktiivisesti dynaamista toimittajarekisteriä mm. kiertotalouden, vähähiilisuuden ja digitaalisuuskoulutuksen ja osaamisen lisäämiseksi. Tulospalkkiomalleja toteutetaan osassa työvoimapalvelujen hankintoja. Kokeillaan laadullisia tulospalkkiomalleja. Nuorten start up -pilotissa kokeillaan uusia sisältöjä hankinnoissa. Hankintojen työllisyysvaikutuksia ja hiilineutraalisuusnäkökulmaa hankinnoissa testataan. Kannustetaan alueen kuntia kehittämään työllisyyden edistämistä osana hankintoja. Markkinavuoropuheluita toteutetaan muutamia vuodessa hankintatarpeen mukaisesti ja palvelujen vaikuttavuuden lisäämiseksi kehitetään hankintamenettelyjä yhdessä palveluntuottajien kanssa.

ELYn hankinnoissa pyritään innovatiivisten hankintojen kautta hakemaan uusia ratkaisuja, suotuisia ympäristövaikutuksia sekä vaikuttavuutta.

Tavoite: *Vahvistetaan alueellista, kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä ja osaamisverkostoja, lisätään sähköistä asiointia ja hyödynnetään digitalisaation mahdollisuuksia toiminnan ja asiakaslähtöisen asioinnin kehittämiseen. Parannetaan asiakaspalvelua pitämällä asiakkaiden kannalta keskeiset tietovarannot ajan tasalla ja huolehtimalla ajantasaisesta viestinnästä.*

Osallistutaan ELYjen ja AVIen yhteiseen valtakunnallisten toimintatapojen kokeiluhankkeeseen tavoitteena asiakaslähtöisyyden, yhtenäisten käytäntöjen sekä ympäristölupa- ja valvontaviranomaisen yhteistyön lisääminen. Osallistutaan ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamista ohjaavan lainsäädännön toimeenpanoon. Osallistutaan Barents -arktisen alueen yhteistyöhön ympäristö- ja liikennetehtävissä.

Pohjois-Pohjanmaan ELY, Kainuun ELY ja Pohjois-Suomen AVI tekevät lisäarvoa tuottavaa ja systemaattista yhteistyötä käytännön asioissa.

Osallistutaan aktiivisesti ELY-keskusten yhteisen asiakkuudenhallintajärjestelmän ja asiakaskokemuksen mittaamisen selvitys- ja kehittämistyöhön sekä toimeenpanoon.

Tavoite: *ELY-keskuksille, TE-toimistoille ja KEHA-keskukselle on käynnistetty yhteisen digikehitysohjelman toteutus KEHA-keskuksen koordinoimana. Osana Digikehitysohjelmaa panostetaan virastokokonaisuuden digikyvykkyystason nostamiseen, siirrytään palvelukohtaisesta/vastuualuekohtaisesta kehittämisestä toimijoiden yhteen toimiviin asiakaslähtöisiin palveluihin – kokonaistavoitteena on siirtyä eGovernment -tasolta Digital Government -tasolle vuoteen 2025 mennessä. Digikyvykkyystason nostamista tuetaan myös vuonna 2022 perustetun digiyhdyshenkilöverkoston avulla.*

ELY-keskukset sitoutuvat osallistumaan KEHA-keskuksen koordinoiman digikehitysohjelman yhteiseen kehittämiseen ja palvelujen digitalisaatioon. ELY-keskukset ottavat käyttöön ohjelman tuottamia ratkaisuja ja sitoutuvat tukemaan niiden käyttöä virastoissa.

Vuoden 2022 aikana on toteutettu digikyvykkyuden ulkoinen asiantuntija-arviointi. Vuodelle 2023 ELY-keskusten yhteinen digikyvykkyuden tavoitetaso on vähintään 3,2 (asteikko 1–5).

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus sitoutuu yllä esitetyllä tavalla KEHA-keskuksen koordinoiman digikehitysohjelman yhteiseen kehittämiseen ja palvelujen digitalisaatioon. ELY-keskuksen nimeämä digiyhdyshenkilö toimii aktiivisesti ELYn ja digikehitysohjelman välillä digikyvykkyyden tason nostamisen puolesta. ELY-keskus on myös kehittänyt työkentelymallin pandemian jälkeiseen aikaan, joka nojautuu vahvasti digitaalisiin työvälineisiin ja digitaitoihin. Sen jalkautustyö on käynnissä ja syvenee edelleen.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Maatalouden ja elintarviketurvallisuuden valvontasuunnitelmien toteuttaminen täysimääräisesti, %	100	100	100	100
Ympäristövalvonnan valvontasuunnitelmiin sisältyvän YSL:n mukaisen valvontaohjelman toteuttaminen (%)	100	100	100	100

Mittari: *Tietoturvan taso (sanallinen).*

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on tiedonhallintalain mukainen tiedonhallintayksikkö, joka noudattaa yhteistä ELY/TET/KEHA-tiedonhallintamallia sekä osallistuu tiedonhallintamallin kehittämiseen ja ylläpitoon siihen asetettujen yhteistyöryhmien kautta.

ELY-keskus on saavuttanut ulkoisessa auditoinnissa tietoturva-asetuksen mukaisen tietoturvan perustason. Maksajavirastotehtävissä on saavutettu ISO/IEC 27001:2013 – standardin mukaiset vaatimukset soveltuvin osin. Perustaso ja ISO/IEC-standardin mukainen vaatimustaso pidetään yllä. ELY-keskuksessa varmistetaan, että tiedonhallintalain asettamat vaatimukset tietoturvan osalta toteutuvat. ELY-keskus sitoutuu jatkuvaan tietoturvatyöhön ja tietoturvaa kehitetään yhteistyössä KEHA-keskuksen kanssa. Jatkuvuussuunnitelmien laadinnassa ja/tai päivitysten yhteydessä varmistetaan, että tietoturva-asiat tulevat huomioituiksi. Vaaditut tietoturvadokumentit pidetään ajan tasalla ja tietoturvariskit arvioidaan säännöllisesti. Henkilöstön tietoturvatietoisuuden ylläpidosta huolehditaan.

Tavoite: *Julkisen talouden neuvottelussa 5.4.2022 ELY-keskusten toimintamenoihin osoitettiin voimavaroja vihreän siirtymän vauhdittamiseen ja etusijamenettelyn toteuttamiseen. Resurssien käytössä tulee huomioida viranomaisyhteistyön tukeminen sekä se, että ko. resurssi ei saa pienentää perustehtävien rahoitusta. Voimavarojen käyttöä tullaan seuraamaan.*

3 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Tavoite: *ELY-keskusta johdetaan määrätietoisesti ja hyvää henkilöstöpolitiikkaa noudattaen. ELY-keskukset panostavat henkilöstön työhyvinvoinnin edistämiseen. Osaamisen varmistamisessa ja osaamisen kehittämisessä huomioidaan myös muuttuvat asiakastarpeet.*

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksella on oma systemisoitu tapa määritellä ja päivittää ELY-keskuksen kehittämisen painopisteet ja toimenpiteet tarvelähtöisesti. Kehittämisen painopisteitä tarkastellaan vuosittain. Seuraavassa tätä omaa jo tehtyä työtä on hyödynnetty kategorisoimalla jo valmisteltuja kehittämisen painotuksia ja toimenpiteitä TEM-konsernin valitsemien HR-teemojen alle.

Teema 1. Osaamisen kehittäminen/uudistaminen

ELY-keskus panostaa koko henkilöstön asiantuntija- ja substanssiosaamisen. Huomiota kiinnitetään digitaalisten työvälineiden osaamistason kehittämiseen, sekä uusien asiakkuus- ja viestintästrategioiden myötä myös henkilöstön asiakkuus- ja viestintäosaamiseen. Osaamisen kehittämiseen hyödynnetään ohjaavien ministeriöiden ja virastojen, KEHA –keskuksen koulutus- ja valmennustarjoomaa, sekä digitaalisia oppimissisältöjä.

Teema 2. Liikkuvuuden edistäminen

ELY-keskuksessa on ollut teemaan liittyen erillinen kehittämisohjelma, joka on päättynyt jokin aika sitten. Siinä tavoitteena oli madaltaa rajoja vastuualueiden ja erillisyyksiöiden välillä, jotta osaamispääomaa käytetään poikkihallinnollisesti koko organisaation hyödyksi. ELY-keskus vahvistaa strategisia kumppanuuksiaan ja jatkaa työtä organisaation sisällä niin, että vastuualueiden ja erillisyyksiköiden välinen yhteistyö vahvistuu. Liikkuvuuden edistämisen teemaan sisältyvää tiedon- ja osaamisen jakamista on myös pandemian jälkeisen työskentelymallin kehittäminen. Työskentelymalli koskettaa läheisesti myös tapoja jakaa tietoa ja osaamista monipaikkaisessa toimintaympäristössä.

Teema 3. Valtion työnantajakuvan uudistaminen

ELY-keskus kannustaa ja rohkaisee henkilöstöään näkymään aktiivisesti eri sosiaalisen median kanavissa. Viestinnän vastuuhenkilöt tarjoavat ELY-keskuksen ja TE-toimiston henkilöstölle tukea some- ja viestintäasioissa. Tähän kiinnitetään huomioita myös meillä olevan viestintästrategiatyön puitteissa.

Edellisten lisäksi ELY-keskus ennakoi osaamisten poistumista eläköitymisen myötä, sekä uusien ja poistuvien tehtävien johdosta. Tämä kaikki edellyttää, että ELY suunnittelee tehtäviään, työskentelyään ja organisoitumistaan tulevaisuudessa uudelleen.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Henkilöstöbarometrin tyytyväisyysindeksi (TA)	>3,6	>3,6	>3,6	>3,6

TA= tavoite sisältyy valtion talousarvioon

4 Erikoistumis- ja keskitetyt tehtävät

Seuraavista Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen erikoistumis- ja keskitetyistä tehtävistä on tehty erilliset muistiot osana tulossopimusprosessia:

- Pohjois-Pohjanmaalle keskitettyjä rakennerahastotehtäviä ja yritysten kehittämispalveluja koskeva muistio
- Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen (sis. Kainuun ELY-keskus) muistio maahanmuuttoon ja kotouttamiseen liittyvistä tehtävistä
- EAKR:n ja ESR:n osarahoittamien valtakunnallisten teemojen välittävän toimielimen tehtävät Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksessa
- Pohjois-Pohjanmaalle keskitettyjen alueellisen kuljetustuen tehtäviä koskeva muistio
- Koostemuistio YM:n ja MMM:n luonnonvaratalouden erikoistumis- ja keskitetyistä tehtävistä: sisältäen
  - Vesienhoidon suunnittelun koordinointi Oulujoen-lijoen vesienhoitoalueella
  - Turvetuotannon ympäristönsuojelun koordinointi- ja asiantuntijatehtävät
  - Vesiensuojelun tehostamisohjelma; Maa- ja metsätalouden vesienhallinta (ma. valtionavustustehtävä kaikkien ELYjen alueella)
  - Rakennettujen vesistöjen kunnostuksen erikoistumistehtävä
  - Tulvasuojelu ja peltojen/metsien vesitalouden hallinta
  - Ilmastonmuutokseen sopeutumisen ja maankäyttösektorin ilmastotehtävät (Uusi 1.1.2023 alkava tehtävä)
  - Metsitystukilausuntojen hoitaminen kolmen pohjoisen ELYn alueella (ma.)

5 Voimassaolo ja seuranta

Tulossopimuksessa asetettuja strategisten tulostavoitteiden toteutumista seurataan poikkihallinnollisessa yhteistyössä ja osana kunkin hallinnonalan toimialaohjauksen määrittelyjä. Tulostavoiteasiakirjassa tavoitteet asetetaan neljälle vuodelle. Tulostavoitteista sovitaan vuodelle 2023 sitovasti. Vuosien 2024–2026 tavoitteista sovitaan alustavasti. Tulostavoiteasiakirjan budjettivuoden tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan tilinpäätöksessä ja siihen kuuluvassa toimintakertomuksessa.

12.12.2022

5.1 Liite

ELY-keskusten toimintamenomäärärahaajako.

6 Allekirjoitukset

Hyväksymme osaltamme vuoden 2023 tavoitteet. Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Työ- ja elinkeinoministeriö

Tiina Korhonen, ylijohaja

Maa- ja metsätalousministeriö

Jaana Husu-Kallio, kansliapäällikkö

Ruokavirasto

Antti-Jussi Oikarinen, pääjohtaja

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Anita Lehikoinen, kansliapäällikkö

Ympäristöministeriö

Juhani Damski, kansliapäällikkö

Väylävirasto

Kari Wihlman, pääjohtaja

Väylävirasto

Mirja Noukka, toimialajohtaja

12.12.2022

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus	Jonas Liimatta, ylijohdaja
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus	Timo Mäkikyrö, johtaja
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus	Petri Keränen, johtaja

ELY-KESKUSTEN TOIMINTAMENOMÄÄRÄRAHAN ALUSTAVA JAKO VUODELLE 2023, LUONNOS 24.11.2022

Liite

	Jako 2022 (pl. kerta- luonteiset, matkat, muut me- not, virkis- tys)	Matkat, muut me- not ja vir- kistys	Palkkaus- ten tarkis- tukset	Toimitila- ja mat- kasäästöt	Ympäristöso- pimuksiin (CAP27) liit- tyvät sopi- muskäsitte- lyt	Monitorointi (CAP27)	Luonnonsuojelu- lain uudistami- sesta johtuvat li- sätehtävät	Vihreän siirty- män vauhdit- taminen	Rahoituskau- den vaihtumi- sen lisäresurs- sit	HE kotoutu- mislain muuttami- sesta, tila- päinen suo- jelu	Muut muu- tokset	MÄÄRÄRAH A YHTEENSÄ
Uusimaa	14 060 741	530 080	322 500	-40 100	73 200	39 900	180 300	525 000	38 200	263 200	0	15 993 021
Varsinais-Suomi	12 816 800	738 020	294 000	-106 400	187 300	64 700	120 100	375 000	97 600	197 400	60 900	14 845 420
Satakunta	2 350 400	124 500	53 900	-15 600	54 400	41 200	0	0	28 400	65 800	0	2 703 000
Häme	6 028 400	203 760	138 300	-25 400	93 500	44 400	180 700	375 000	48 700	131 600	75 000	7 293 960
Pirkanmaa	6 231 000	392 200	143 000	-52 300	82 000	54 800	120 500	450 000	42 700	65 800	0	7 529 700
Kaakkois-Suomi	9 054 100	412 480	207 700	-57 200	47 900	37 400	90 400	75 000	25 000	65 800	0	9 958 580
Etelä-Savo	5 737 459	245 840	131 600	-26 300	92 000	25 500	60 300	0	48 000	65 800	1 013 000	7 393 199
Pohjois-Savo	7 663 600	415 140	175 800	-54 100	132 200	46 600	120 500	150 000	68 900	65 800	0	8 784 440
Pohjois-Karjala	4 097 300	182 060	94 000	-18 600	58 500	26 100	60 300	0	30 500	65 800	60 900	4 656 860
Keski-Suomi	9 505 300	365 560	218 100	-46 400	62 000	33 300	60 300	75 000	32 300	65 800	60 900	10 432 160
Etelä-Pohjanmaa	9 902 600	486 340	227 200	-75 800	31 100	77 900	120 500	825 000	16 200	65 800	0	11 676 840
Pohjanmaa	3 285 200	175 340	75 400	-20 300	82 000	59 000	0	0	42 700	131 600	0	3 830 940
Pohjois-Pohjanmaa	9 188 800	437 260	210 800	-66 900	134 500	61 100	120 500	525 000	70 100	65 800	1 317 800	12 064 760
Kainuu	3 687 200	188 420	84 600	-27 100	30 000	12 500	60 300	75 000	15 600	65 800	0	4 192 320
Lappi	9 360 900	487 920	214 800	-82 200	48 100	18 400	60 300	75 000	25 100	65 800	25 000	10 299 120
KEHA oma toiminta	24 663 200	899 300	565 800	-105 300	0	0	0	0	0	197 400	183 000	26 403 400
KEHA/ELY-keskusten yhteiset menot	36 559 868	0	0	-622 000	391 300	207 200	220 000	571 600	70 000	230 000	592 500	38 220 468
TE-ASPA	5 073 600	0	116 400	0	0	0	0	0	0	0	0	5 190 000
YHTEENSÄ	179 266 468	6 284 220	3 273 900	-1 442 000	1 600 000	850 000	1 575 000	4 096 600	700 000	1 875 000	3 389 000	201 468 188